مونږ او توحيد

ليکونکي: بشير احمد لودهي

Ketabton.com

بيا کتونکي: حافظ صلاح الدين يوسف

پښتوژباړونکي: قريب الرحمن سعيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

دکتاب د ژباړې په اړه:

د۲۰۱۰ زیږدیز کال د دسمبر دمیاشتې په نیمایی کې په ناروې کې د افغانانود امام دروند مولوي صاحب عبد الرؤف ساپې (ابوبکر) له اړخه د ایټالیی دهیواد په ګډون د څو اروپایی هیوادونو دسفر بلنه را کړل شوه. ما هم دغه بلنه ، که څه هم په روغتیایی توګه ورته تیار نه وم ، ومنله او بیا مو د دسمبر دمیاشتې په شپاړسمه د ناروې څخه دسویډن او ډنمارک نه علاوه د جرمنی دهامبورګ او مونشن ښاورنو ته سفر وکړ ، دې سفر په جریان کې په مختلفو ښارونو کې دیو شمیر دوستانو سره د څه وخت د تیرولو وروسته د اطریش له لارې ایټالیا ته ورسیدو . هلته د میلن په ښار کې څو پاکستاني دوستان ، چې زمونږ دبلنې اصلی خلک وو ، مونږ ته منتظر وو ، هلته د څو شپو او ورځو دتیرولو او په دینې مسایلو باندې دبحث او څیړنې وروسته د بیرته راستنیدو په وخت کې دهغه ځاې یو منبور پاکستانې دوست (ملک حسن) ماته څو کتابونه ډالۍ کړل چې په هغې کې یو هم د «مونږ او توحید » کتاب و. هغه له ما څخه کلکه غوښتنه وکړه چې که زه یې په پښتو ژبه و ژباړم تر څو د عامو پښتنو مسلمانانو د عقایدو په تصحیح کې څه رول ادا کړاې شي .

دا کتاب ما ولوست او په ډیر دقت سره مې ولوست ، په دې کې دعقیدې د سهي کولو له پاره چې کوم قرانی دلایل وړاندې شوې اویا د رسول الله صلی الله علیه وسلم او نورو انبیاؤ په ویناو او عملونو باندې استناد شوې دې ، ډیر د غور وړ دي.

ما هم د الله تعالې څخه د خیر او برکت دغوښتنو او په دې اړه د ثواب د ترلاسه کولو له پاره خپل نور کارونه شاته و غورزول او دهمدې کتاب په ژباړه مې پیل وکړ چې الحمد لله په ډیر لږ وخت کې مې د هغې ژباړه سرته ورسوله .

کیداې شی په ژباړه کې اویا د مضمون د ټیپ کولو په وخت کې څه غلطی شوی وې چې د لوستونکو په کومک به یې انشاء الله په را تلونکې کې اصلاح کړو .

ستاسې ټولو څخه دخیر اوعافیت د ترلاسه کولو له پاره ددعاو منتظر یم.

الله تعالې دې زمونږ عقاید همغسې جوړ کړی لکه څنګه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته را ښوولې دي .

الله دې ددې ستر کار اجر ددې کتاب لیکونکې او تر څنګ یې زما درنو والدینو ته هم ور ورسوی. (امین (

ستاسو ددعاوو منتظر :

قریب الرحمن سعید

اتم جنوري ۲۰۱۱م زیږدیز کال

ناروي ، اوسلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلاشریک اوذوالجلال خداې په نامه

سرلیک:

څو کاله تر مخه مې نذیز بهتې صیب ته یو لیک ولیکه. هغه لیک د (د سیالکوټ د معاشرې د اصلاح دټولنې) له اړخه د « مونږ او توحید » دکتاب په نامه چاپ او بیا دهمدې ټولنې د مصارفو په بسپنه دخلکو تر منځ وویشل شو.

الحمدلله ! زیاتو لوستونکو هغه ډیر خوښ کړ. اوس دهمدې دوستانو د زیات اصرار په واسطه یو ځل بیا خپله دغه پخوانۍ لیکنه لوستونکو ته وړاندې کوم. زه ډله بندې ګناه ګنم، اودخیر ددعا پرته بل کوم غرض نه لرم. ما ته دخپلې بې بضاعتۍ په اړوند احساس شته. خو ددې ټولو کمیو سره سره بیا هم زه ستاسې تر مخ دمخاطب کیدو جرءت کوم. کیدې شې چې زه به تاسو دخپله ځانه سره همخیاله نه کړاې شم او زما دغه ځیړنه به ستاسې دعقایدو سره په ټکر کې وی ،خو سهې د غلط څخه او حق د باطل څخه د جدا کولو له پاره باید یو میزان او تله موجوده وی. دمسلمانانو له پاره چې کوم اصول دقران اود رسول الله صلی الله علیه وسلم دحدیثو له مخې ټاکل شوي ، دهمغوې نه غوره تله او میزان بل نه پیدا کیږي.

تاسې هم دا خبره په خپل ذهن کې وساتئ او دحق په لاره کې د تعصب خنډ مه پریږدئ ، ښکنځلې کول اویا په غصې کیدل اویا د کتاب سوځول د لیونیانو کار دې. هغه په خلاص زړه سره ولولئ اوبیا یې د قران اوحدیث په تله کې وتلئ ، که خبره سهې وه نو ما ته دعا وکړئ اوکه غلطه وه نوما ته لیک و لیکئ اولار ښوونه راته وکړئ. په خلاص نیت سره دعا وکړئ چې الله تعالې ما او تاسې ته همغه لاره را وښیي چې دهغه حبیب محمد عربي صلی الله علیه وسلم لاره وي ، الله تعالې ته غوره وي. راځئ چې یو ځاې دعا وکړو.

په دې خبره باندې اعتراف کول هم ډیر اړین ګنم چې وو ایم چې زه نه کوم عالم اوفاضل یم ، نه کوم مولوي ، پیر ، صوفی ، درویش او یا دشپې بیداره زاهد یم. اوددې لارې په خپلو ښیګڼو وویاړم.

»هغه چې په هندو توب ناز یدو هغه نن حجازی وخوت.

ددې محفل دغه پخوانې شړل شوې نن نمازی وخوت« .

دمصداق په اساس زه هغه تور مخې یم چې د ژوند بهترین وختونه مې په جهالت او تیارو کې تیرشوي دي. لمړنۍ ښوونه مې په مندر کې پروت لمړني ښوونځې کې ترسره کړې اودهمغې په اساس مې د همغه کوچنی والې څخه د بتانو او مندرونو سره ځانګړې غقیده درلوده. بلکه دهندو مذهب درغبت په اساس زما مور اوپلار ډیر اندیښمن و. دا یوازې زما درب فضل و چې دغه بې لارې یې دحرم په لور راوست. الحمدلله ، نن د فرقه پالنې د لعنت څخه اخوا اود همدردۍ د جذبې څخه ډک دخپلو دوستانو سره په دې خاطر مخاطب یم چې زما دا لیکنه به د کوم لارورکې له پاره دلارې مشال وګرځې او زما له پاره به د نجات پانګه شي. شاید چې زما دغه ډیر کم زحمت به دالله په دربار کې قبول شي ځکه هغه غفور اورحیم دې ، هغه به زما دغه تور مخ پریمنځې تر څو د قیامت په ورځ زه هم دخپل مخ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوولو ورتيا ولرم. زه نه اديب يم او نه شاعر. چې ستونزمنه او په الفاظو کې را نغښتې ليکنه وړاندې کړم خو بيا هم زما په ليکنه کې به دژبې او بيان څه غلطيانې هم وي ، په دې خاطر تاسې زما د ليکنې ټولې خامئ د نظره لرې کړئ اوزما په اصل مقصد باندې غور او توجه وکړئ.

ما د بحث لاندې موضوع په ذهن کې د کينولو په خاطر د هغې د اوږدوالې څخه خپله لمن را ټوله کړې ده. او دلنډيز څخه مې کار اخستې دې. نو که چيرې تاسې هغه ټول ياد کړل شوي ايا تونه د سياق و سباق سره په قران کې ولولئ نو ډير زيات ګټور معلومات به تر لاسه کړئ .

بشير احمد لودهي (فتح ګړھ ، سيالکوټ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د الله تعالې په اړه د باطله مذهبونو آند.

الف:-د الله تعالې په اړه د هندوانو آند:

دا انګیرنه به غلطه وي چې څوک وو ایي چې هندوان د الله تعالې څخه منکر دي. هندوان هم یو ائې او یو ائې یو الله مني. دا جدا خبره ده چې هغوې الله تعالې په څو نورو نومونو سره یادوي. د نمونې په توګه دهغوې په مشهور مذهبي کتاب « بګوت ګیتا» کې الله تعالې د « وشنو » په نامه یاد کړل شوې ، او د ټولو عیبونو څخه یې پاک، د هرشي خالق او پیدا کونکې ، څارونکې او فنا کونکي ګڼلي. همدغه یې د مظلومانو پناه ځاې او د حق د پلټونکو له پاره خپلو موخو ته د ورسیدلو منزل ګڼلي ، هغوې په دې ګروهه دي چې «وشنو» د «اوتارانو » په بڼه په زمکه رابښکاره کیږي ، دهغوې د ویناو په اساس ، (نرسنګ) دهغې څلورم ، (رام چندرجي) دهغې اووم او (کرشن جی مهاراج) دهغې اتم «اوتار» دې. دهغوې د ویناو له مخې«وشنو » په مختلفو وختو کې په مختلفو بڼو باندې ، په همغه توګه چې نن یې مسلمانان هم وایي ،په زمکه را څرګندیږي:

وهي جو مستوې عرش تها خدا هو کر　　　اتر پړا مدینې مین مصطفې هو کر

چاچړ وانګ مدینه ډسې تې کوټ متهن بیت الله ظاهر وچ پیرفریدن تې باطن وچ الله

متې دا بت بنا کې آپې وچ بهه ګیا　　　جګان نون بناون والا کهړې کهیډې پې ګیا

) استغفر الله ، نعوذ باالله ثم نعوذ باالله (

د هندوانو د عقایدو په مطابق دهمدې بزرګانو عبادت کول په حقیقت کې د «وشنو » عبادت کول دي. تر هغې پورې د ورسیدو له پاره د «دیوتاګانو »خوشحالول لازم او اړین دي اوکه نه چیرې دا «وشنو» او چیرې دا د خاورو څخه جوړ شوې انسان. اوس نو غور وکړئ چې د ننیو مسلمانانو عقیده دهغوې څخه تو پیر لري او که نه ؟

ددویم نړیوال جنګ د اور لمبو ټوله نړۍ په خپلو لمبو کې را ونغاړله. ماته هم د عسکري خدمت په لړ کې په لرې شرقي هیوادو لکه(برما او ....) کې د ګرزیدو را ګرزیدو فرصت تر لاسه شو. هلته د خلکو مذهب «بدمت یاد بوتانو عبادت» دې. ما ته د هغوې کورنو او عبادتځایو ته د ور ننوتلو موقع هم تر لاسه شوه، د ګوتم بد ، بت ووینئ ، دهغوې عقیده هم دهندوانو دعقیدې سره یو شانته والې لري ، یو ائې په نومونو کې یې توپیر لیدل کیږي.

د بتانو عبادت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا به سهي نه وي چې ووايو چې بت پالونکې خلک د بتانو عبادت کوي ، هغوې هم تیږه د تیږې په څیر پیژني ، که چیرې د تیږو عبادت یې هدف وایی نو بیا به یې د غرونو عبادت کاوه. ځکه هلته سترې سترې تیږې شته او تر څنګ به یې د سړکونو په جوړولو کې د تیږو د استعمالولو بې عزتي نه کوله ، خو هغه تیږه چې د کوم د روند او بزرګ شخصیت په نامه منسوب کړل شوې وی نو بیا د هغې تیږې احترام کول او د هغې عبادت کول خپل فرض ګڼي. هغوې د هغو بزرګانو عبادت کوي د کوم له پاره چې هغه تیږه یا لرګې منسوب شوې وي. د هغوې مقصد دغه تیږه یا لرګې نه وی بلکه د هغه شخصیت ذات وی ، په نړۍ کې هیڅوک هم د بتانو عبادت کونکې نه شته بلکه د بزرګانو عبادت کول یې مقصود وي.

دزمانې بدلونونه:

د جاپان په دوو سترو ښارونو ناګاساکي او هیروشیما باندې د «ستر زوې او کوچنی زوې» تر نامه لاندې ددوو اتمي بمونو په راغورزولو سره د جاپان ددې ښارونو څخه کنډرې جوړې شوې وې ، د جاپانیانو د ماتې سره سم د جرمني په عسکری ځواکونو کې هم بې نظمی را پیدا شوه او د هغې وروسته دویمه نړیواله جګړه پاې ته ورسیده. د هغې وروسته پاکستان هم منځته راغې ، د الله تعالې فضل و چې هندوان دوستان بیرته هندوستان ته ولاړل او مونږ ته مسلمان دوستان تر لاسه شول. هغه هم ډیر عجیب وخت و چې په ټولو کې د اسلام جذبه په پوره قوت سره موجوده وه . ټول د لمانځه ادا کونکي او د روژې نیونکي و. هرسهار او ماذیګر به د قران تلاوت کیده ، ما په خپلو غوږونو د راډیو څخه د لمړي ځل له پاره د ۱۹۴۷ ز کال د اګست په څوارلسمه په ډیره خوږه او خوندوره ژبه د قران تلاوت واورید. او د « نیکو خلکو کیناسته به تا نیک و ګرځوي» د وینا په مطابق ماته د لمړی ځل له پاره د قران د لوستلو شوق راپیدا شو . زما د پلار دعاوو خپل اغیز را څرګند کړې و اوزه عملا مسلمان شوم. مندر ته د تللو په ځاې مې جومات ته مخه کړه. ما به په ډیره کراره توګه د قران تلاوت کاوه ، خو زما په زړه کې یوه خبره را پورته شوې وه او هغه دا چې د ژباړې پر ته د قران لوستل به په هغه بل ژوند کې ګټور وي، خو په دې ژوند کې ترې هیڅ ډول ګټه نه شي اخستل کیدې. نو په دې خاطر ما د قران د عربي لوست تر څنګ د هغې په اردو ژباړه باندې هم پورته دقت کاوه ، ما یو کوچنې چاپ کړل شوې قران مجید را وپیره چې تاج کمپنۍ خپور کړې و ، د هغې د هر آیت لاندې اردو ژباړه هم لیکل شوې وه . د قران دا نسخه اوس هم له ما سره شته. ما به په یوه ورځ کې یو څو آیتونه لوستل خو د هغې اردو ژباړه به مې په خپل ذهن کې ساتله. آیتونه به مې یو ځاې کول او بیا به مې ترې نتیجه تر لاسه کوله ، ددې تګلارې په واسطه زما او زما د دوستانو تر منځه څه اختلافات هم را ډاګیزه شول. لکه څنګه چې په قران کې الله تعالې فرمایلې دي:

»دا دبرکته ډک کتاب مونږ په دې خاطر پر تا نازل کړ ، تر څو دا خلک د هغې په آیتونو باندې غور وکړي او دعقل او فکر لرونکې خلک ترې سبق تر لاسه کړي. «(ص: ۳۸/۲۹(

»ایا دا خلک په قران کې غور او فکر نه کوي اویا دا چې د هغوې زړونو ته قلفونه وراچول شوي دي «

) محمد: ۴۷/۲۴(

ما فکر وکړ چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیون زیان کار بنون سود فراموش رهو ؟ فکر فردا نه کرو محو غم دوش رهو

)علامه اقبال(

»ولې زیان کاره شم او د سبا ګټه هیره کړم. د سبا فکر و نه کړم او یوازې د اوس په غم کې واوسم«.

د علماو سره اختلاف:

دمسلمانانو سره د ناستې پاستې په وخت کې را ته دعلماو دخبرو د اوریدو فرصت هم تر لاسه شو ، زه په مندر کې را لوې شوې وم ، او د بت پالونکو تر منځ مې دخپل ژوند یوه برخه تیره کړې وه. په دې خاطر مې دعلماو ددې خبرې دمنلو څخه انکار وکړ چې ویل یې: د مکې کافر او مشرک د الله تعالې څخه منکر وو ، او د تیرو څخه جوړ کړل شوي بتان یې خدایان ګڼل او دهغوي بندګي یې کوله. ماد همدې پوښتنې دځواب له پاره د قران کریم پاڼې اړولې را اړولې او د ځواب دپیدا کیدو هڅه مې کوله. ما په قران کې ولوستل چې دمکې قریشو هم یوازې یو الله تعالې د ټولو د پیدا کونکي ، د ټولو د مالک ، حاجت روا او مشکل اسانونکې په ځیر مني ، تاسو به زما په دې خبره لږ څه حیران شوې یاست خو زما دا خبره پخپله قران کریم تصدیقوي.

دمکې کفار او د الله په اړه دهغوي آند:

دمکې کفارو د نبي کریم صلی الله علیه وسلم په طریقو باندې د تللو څخه انکار وکړ،نو الله تعالې حکم وکړ چې دهغوې څخه د الله تعالې په اړه یو څو پوښتنې وکړئ ، نو دهغوې څخه چې د کوم ځواب ورکولو هیله کیده هغه هم قران کریم را نقل کړیده:

»او پر ته له شکه ، که چیرې ته د هغوي څخه وپوښتې چې اسمانونه او زمکې چا پیدا کړي دي ، او لمر او سپوږمۍ چا مسخر کړي(په کار یې اچولي دي) ، نو دوې به سمدستي ووایې چې: الله تعالې. نو دې چیرې دي ؟ الله دخپلو بندګانو څخه د هر هغه چا رزق اوروزی پراخوي چې اراده یې وکړي او دهر هغه چا له پاره چې اراده وکړی روزي یې تنګوی ، بیشکه چې الله تعالې په هرشي ښه عالم او پوه دې ، او که ته د هغوي څخه وپوښتې چې د اسمان څخه اوبه چا نازل کړی دی ، چې په هغې سره یې زمکه دمرګ وروسته بیرته را ژوندۍ کړې ده ،نو دوې به خامخا ووایې چې الله تعالې ، نو ته ورته ووایه(اې محمده) چې: ټوله ثنا الله ته ده ، خو ددوې ډیرکي نا پوهه دی. (عنکبوت: -۲۹/۶۱ ۶۳ (

غور وکړئ اوزه هم هر وخت په همدې فکر کې یم چې ټول الله تعالې مني ، ځکه په دې اړه پخپله الله تعالې شاهدي ورکوي نوبیا ولې هغوې لار ورکي او بې عقله و ګڼله شول ؟ په یوه بل ځای کې الله تعالې فرمایی چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

)»اې نبي !) ورته ووايه چې: تاسې ته د اسمانه او زمکې څخه څوک روزي درکوي ؟ يا د اوريدو او کتلو د ځواکونو مالک څوک دې؟ او دژونديو څخه مړي او دمړو څخه ژوندي څوک را باسی ؟ او هغه څوک دې چې د کارونو (په اړه) تدبير کوی ؟ نو هغوې به هرو مرو ووايي چې الله تعالې. نو ورته ووايه چې ايا تاسې اوس هم دهغه څخه نه ويريږئ ؟» (يونس: ۱۰/۳۱(

زه په دې خبره ډير زيات حيران وم چې په دې توګه د الله تعالې د منلو زيان څه دې ؟ مونږ يې هم همدا ډول منو. خوداسې منونکو ته يې د نه ويريدونکو خطاب کړې دې. دا ولې ؟ بيا يې وفرمايل:

»او که چيرې ته دهغوې څخه پوښتنه وکړې چې اسمانونه او زمکې چا پيدا کړي دي نودوې به ووايي چې الله. ته ورته ووايه چې: د ټولو ستاينو او تعريفونو وړ ، دالله تعالې ذات دې ، خو ددوې ډير پرې نه پوهيږی.» (لقمان: ۳۱/۲۵(

ما دغه آيتونه په زړه کې د لټون د جذبې سره يو ځاې را يوځاې کول ، حيران وم چې نقص په څه کې دې چې زمونږ په څير د الله تعالې منونکو ته نه پوهيدونکې وايي. ما يو ځل بيا د الله تعالې دغه وينا ولوسته چې:

»هغوې ته ووايه چې که چيرې تاسو ته څه پوهه وی نو ووایاست چې زمکه او دزمکې په سر دغه ټوله ابادې د چا ده ؟ دوې به هرو مرو ووايي چې د الله. ورته ووايه چې بيا تاسو ولې په هوش کې نه ياست ؟ دهغوې څخه وپوښته چې د اوه اسمانونو او ستر عرش مالک څوک دې ؟ دوې به هرو مرو ووايي چې الله ورته ووايه چې بيا تاسې ولې نه ويريږئ ؟ دوې ته ووايه چې: ووایاست ، که چيرې تاسې پوهيږئ چې په هر شي باندې د چا واکمنی ده. او هغه څوک دې چې پناه ورکوي او دهغه په مقابله کې هيڅوک پناه نه شي ورکولې ؟ نوهرو مرو به ووايي چې دا خو يواځې دالله پورې اړوند دي. ورته ووايه چې بيا ولې تاسو په دوکه او فريب کې ياست ؟»(المؤمنون:۸۹-۸۴/۲۳(

هغه وخت چې ما دا آياتونه ولوستل نو د نورو خبرو څخه پرته مې دمسلمانانو ددې شعر سره هم ډير زيات اختلاف را پيدا شو چې وايي:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص)   محمد(ص) کا پکړ چهړا کويی نهين سکتا

»د خداې نيونکي به محمد خلاص کړي خو د محمد د نيونکو دخلاصون له پاره هيڅوک نه شته«

اخر ولې او څه ډول ؟ ولې يې د سيدنا محمد صلى الله عليه وسلم په مقابل کې خداې دومره محبور را څرګند کړې دې.؟ حال دا چې حقيقت دادې چې دالله تعالې په مقابل کې هيڅوک هيچاته هم پناه نه شی ورکولې.

که تاسې لږ څه توجه وکړئ نو د پورتنې ايات د لوستې څخه دا را څرګنديږي چې د مکې کفارو د زمکې او اسمانونو پيدا کونکې، ديوه قانون له مخې د لمر او سپوږمۍ څرخونکې ، دروزۍ د ورکولو څخه اخوا په هغې کې د کمښت او ډيرښت ، په هر شی باندې پوره او مکمل علم لرونکې ، داسمانونو څخه باران نازلونکې ، دهغې په واسطه د مړې زمکې څخه ژوند را زرغونکې ، داوريدو او ليدو د ځواکونو مالک ، دمړو شيانو څخه ژوندي او د ژونديو څخه د مړو شيانو پيدا کونکې، ددغې ناپيدا کائيناتو پلان جوړونکې ، دزمکې او په زمکې کې د پرتو شيانو مالک ، د اوه اسمانونو او د ستر عرش مالک، چې دهغه د قدرت په لاسو کې هر څه شته ، هر چا ته پناه ورکونکې ، او هغه ذات چې دهغه په مقابل کې هيڅوک هم هيچاته پناه نه شې ورکولې ، الله تعالې يې مانه. بلکل همغسې لکه نن يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مونږ او تاسې منو. بلکه زه په قران کې ددې آیت په لوستولو باندې حیران شوم چې د مکې کفار په دعاو کې هم یوه الله ته مراجعه کوي ، لکه څنګه یې چې مونږ او تاسو منو :

»او کله چې هغوې وویل: اې زمونږ پروردګاره ! که چیرې دا قران په ریښتیا هم ستا له اړخه حق وي نو پر مونږ د اسمانه څخه تیږې را ووروه ،او یا پر مونږ باندی بل کوم دردناکه عذاب را نازل کړه » (الانفال:۸/۳۲(

دا دهغه وخت خبره ده چې دمکې کفارو زمونږ د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د تبلیغ مخه و نه شوه نیولې. نو دستومانتیا نه په ډک زړه هغه وخت چې ابوجهل دبیت الله څخه طواف کاوه نو دهغې غلاف یې ونیوه او دا دعا یې وکړه. خو تاسو په دې بحث کې مه غورزیږئ ، چې دا څوک و او په کوم وخت کې او یا په کوم حالت کې یې دعا غوښته ؟آیت په څرګنده توګه وایی چې دا د قران یو منکرو ، لکه په یوه بل ځاې کې چې فرمایی:

»او وایی چې: اې زمونږ پروردګاره ! زمونږ برخه د حساب دورځې څخه مخته مونږ ته راکړه » (ص:۳۸/۱۶(

ما چې هر وخت دغه آیتونه لوستل زما په حیرانتیا کې ډیرښت راته ، ما ته ډیره د تعجب او حیرانتیا خبره دا وه چې یو قوم چې زمونږ په څیر دهر شي مالک او خالق یوازې او یوازې الله تعالې ګڼي اودهرې ستونزې په وخت کې ، زمونږ په څیر ،دهمغه لورې ته د خپلې دعا لاسونه پورته کوي نو بیا مونږ دا ډول مسلمانۍ دعوه وکړو او هغوې دې کافر و ګڼل شي. دې قوم ته بیا بیا وویل شول چې «تاسې چیرې ګرځئ؟»....« دهغوې ډیرکي بې عقله دي»....« ایا تاسې نه ویریږئ ؟»...« ددوې ډیر بې علمه دي»...«ایا پند اونصیحت نه شئ تر لاسه کولې ؟».....« تاسې په کومه دوکه کې پریوتي یاست ؟»... اوداسې نور. قران کریم دا غوټه هم هواره کړې ده.

ولې کافر ؟:

زه د نبې اکرم صلی الله علیه وسلم او دمکې دکفارو تر منځ د دښمنیو اومخالفتونو د پیداکولو پسې نا کراره وم. دغه پاک کتاب چې:

»دخلکو له پاره هدایت او لارښوونه ده اوپه داسې څرګندو لارښوونو او تعلیماتو باندې مشتمل دې چې نیغه لاره ورښوونکې او دحق او باطل تر منځ توپیر را څرګندونکې دې » (البقره: ۲/۱۸۵(

په دې کتاب کې ما یو آیت ولوست ، اوهمغې راته دا ستونزه حل کړه:

»هغوې د الله نه پرته دهغو خلکو بندګي او عبادت کوي چې نه ورته زیان رسولې شي او نه ګټه. خو دوې وایی چې دا شیان د الله په وړاندې زمونږ په اړه سپارښتنه کوي. اې نبي ! دوې ته ووایه چې: ایا تاسې الله ته د زمکې او اسمان دهغوې شیانو په اړه خبر ورکوئ چې هغه ته یې علم نه شته ؟ الله دهغه څه نه پاک ، ستر او د لویې خاوند دې ، چې دوې یې ورسره شریک ګرځوي.»(یونس: ۱۰/۱۸(

لږ څه غور وکړئ ! په دې آیت کې یې دهغو خلکو قصور را ډاګیزه کړې دې اوهغه دا چې دوې د الله په وړاندې د کوم مړ شوې بزرګ روح ته اواز کوي ، چې هغه دې ددوې سپارښتنه وکړي ، همغه یې د الله سره شریک ګرځولې دې ، قران همدا خبره داسې را څرګندوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»هغو خلکو چې د الله پرته یې بل څوک خپل ولي نیولي دي(دهغوي په اړه دوي وایي چې) مونږ په دې خاطر دهغوي بندګي کوو چې دوې به مونږ الله ته ورنژدې کړی» (الزمر: ۳/۳۹)

دخبرو لنډیز:

د قران کریم دلوستلو څخه دا ډاګیزه کیږي چې د مکې کفار هم د هندوانو په څیر د الله نه منکر نه و ، بلکه دهمغه څخه یې دعاوې غوښتلې خو تر څنګ یې دخپلو بزرګانو عبادت هم کاوه یعنې دهغوې نذر ونیاز او دهغوې په نامه یې خیراتونه هم ورکول.دهغوې په نومونو باندې یې، دهغوې د روحونو دخوشحالولو له پاره ، وظیفې هم کولې، په دې خاطر چې دوې به زمونږ په اړه سپارښتنه کوی او مونږ به الله ته ور نژدې کوي ، او که نه چیرې الله او چیرې دا خاورین انسان. بس همدغه توپیر و او په همدې باندې جنګ او اختلاف. دلږ څه غور او دقت وروسته زما روح په لړزه راغې ، ځکه چې زمونږ مسلمانان هم همداسې کوي نو که چیرې ته هم همداسې کوې نو همدا ګړئ توبه وکړه ، راځئ چې اوس د سپارښتنې په حقیقت باندې و ګړیږو.

دسپارښتنې حقیقت

دسپارښتنې په تکیه ولاړ د قدرت دغه شاهکار انسان هغه څه کوي چې (الامان و الحفیظ). په وړلو او لوټولو کې مصروف وي او بیا د سپارښتنې په بنسټ په ډاګیزه توګه خوندي هم پاته کیږي. ددې علت دا دې چې په انسانانو کې کمزورتیاوې شته ، یو انسان د بل انسان له پاره اړتیا احساسوي نو په دې خاطر سپارښتنه که غلطه وي یا سهي ، په هر صورت منل کیږي ، خو د الله په ستر ذات چې د مطلق قدرت خاوند دې دا مثال نه عملي کیږي ، ځکه چې پر هغې د چا فشار نه شته ، الله تعالې د انسانانو څخه یوه پوښتنه کړې:

»ایا ستاسې غلام له تاسې سره په هغه رزق کې برابر شریکیدې شي چې مونږ تاسو ته درکړې دې ؟ ایا تاسې د هغه څخه همداسې ویریږئ لکه څنګه چې په خپلو منځو کې یو دبل څخه ویریږئ ؟ په دې توګه مونږ د عقل او پوهې خاوندانو ته خپل آیتونه په څرګنده توګه بیانوو .» (الزمر:۳۰/۲۸)

لږ څه غور وکړئ ! چې تاسې د الله تعالې له اړخه په درکړل شوو اختیاراتو کې چې ستاسې خپل هم نه دې د هیچا مداخله نه شئ زغملې نو بیا د الله تعالې له پاره ولې داسې انګیرئ ؟ الله تعالې خو د چا دسپارښتنې په منلو باندې مجبور نه دې. بلکه دهغه د اجازې پرته هلته څوک د چا په اړه سپارښتنه هم نه شي کولې. « هلته نبي او ولي ټول مجبور دي«

د الله د اجازې پر ته سپارښتنه:

»ټول هغه څه چې په اسمانونو او ټول هغه څه چې په زمکه کې دي ، ټول دهمغه دي ، څوک به وی چې دهغه تر مخه دهغه د اجازې پرته سپارښتنه وکړي؟ هغه په ټولو هغو چې دهغه تر مخه دي او یا دهغه تر شا دي ، ښه خبر دې.» (البقره:۲/۲۵۵)

حقیقت دا دې چې سپارښتنه خو دهغه چا په وړاندې کیږي چې په خپله کمزورې وي او ددې نه ویره لري چې که سپارښتنه مې و نه منله نو دا سپارښت کونکې به غمژن شي او ماته به زیان را ورسوي. او یا کله چې زما ورته اړتیا پیدا شي نو بیا به زما کار نه کوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله لاره يې داده چې: دهغه چا تر مخه چې سپارښتنه کيږي دهغه معلومات ډېر محدود وي ، هغه ته ددې ويلو اړتيا وي چې ورته وښوول شي چې هغه څه چې ستا په علم کې نه شته هغه ماته معلوم دي ، که چيرې ته زما په خبره باندې باور ونه کړې نو ته به تيرې کونکې و ګرځې. او دا به ډېره بې انصافي وي ، په دې اساس هغه ته په دغه سپارښت کونکې باندې باور کول اړين وي، هغه فکر کوي چې کيدې شي دغه سپارښت کونکې سهي خبره کوي ، خو الله تعالې ته داسې کمزورتيا نه شي منسوبيداې ،نو بيا د سپارښتنې حقيقت به څه وي ؟ لږ څه فکر وکړئ. الله تعالې فرمايي چې:

»ايا هغوې د الله پرته نور سپارښت کونکې نيولي ؟ ورته ووايه چې: که څه هم هغوې د هيڅ شي واک و نه لري او نه پوهه او درک ولري. ورته ووايه چې: سپارښتنه او شفاعت په پوره توګه د الله په واک او اختيار کې دي.« (الزمر: ۳۹/۴۳-۴۴)

عام اعلان:

»اې نبي ! ورته ووايه چې: همغوې ته ورغږ کړئ چې تاسې (په خپل خيال کې)د الله پرته نيولي وو ، هغوې ته په اسمانونو اوزمکو کې د يوې ذرې په اندازه واک او اختيار هم نه شته. او نه هغوې ته په دې دواړو کې کومه برخه ورکړل شوې ده. او نه دهغوې څخه کوم يو د الله سره بسپنه کونکې ګرزيدې شي. هغه ته به دهمغه شخص سپارښتنه ګټه ور رسوي چې الله يې اجازه ورکړي.« (سبا: ۲۳-۳۴/۲۲)

»دهغه د اجازې پرته هيڅ ډول سپارښتنه نه شته ، همدا الله ستاسې پروردګار دې ، په دې خاطر تاسې دهمغه عبادت وکړئ ، ايا تاسې پند نه اخلئ؟« (يونس: ۱۰/۳)

اجازه څه ته وايي ؟:

په دې خبره پوهيدل په کار دي چې اجازه څه ته وايي ؟ په داسې حال کې چې ما بيا بيا ولوستل چې پر الله تعالې باندې د هيچا او هيڅ لورې فشار نه شته او نه ځوک دهغه په امورو کې د مداخلې مجاز ګڼل کيږي او نه کومه سپارښتنه دهغه د اجازې پرته ګټوره ثابتيداې شي نو زما په فکر کې يوه پوښتنه را پيدا شوه چې دا اجازه به څه ته وايي ؟ او دا به څه ډول تر لاسه کيدې شي ؟ او الله تعالې ته د ورسيدو له پاره به دکومولارو څخه ګټه اخستل کيږي ؟

ماته ددې ټولو پوښتنو ځواب پخپله قرانکريم راکړ. او هغه ځوابونه به زه ستاسې تر مخ کيږدم ، خو د هغې څخه دمخه تاسې دهغو ښخلکو په اړه لږ څه ولولئ چې هغوې د اجازې پرته سپارښتنه کړې وه ،نو دهغوې دې سپارښتنې هيڅ ډول ګټه ورته و نه شوه رسولې.

دنوح عليه السلام قصه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوح علیه السلام د الله تعالي نبي و. دهغه په قوم کې هم دشرک همغه ناروغتیا خپره شوې وه چې دمکې خلک پرې ککړ وو. په دې خاطر یې دهغوې اصلاح د نوح علیه السلام په غاړه کې ور واچوله. لکه چې الله تعالي فرمایې:

»بې له شکه مونږ نوح د هغه دقوم په لور ور ولیږه ، ترڅو خپل قوم د دردناکه عذاب د راتلو تر مخه وویروي.» (نوح: ۷۱/۱)

همدا راز دهمدوې په اړه یو ځل بیا فرمایې چې:

»نو هغه دهغوې تر منځ پنځوس کم زر کاله (۹۵۰) کاله و اوسید» (العنکبوت: ۲۹/۱۴)

که چیرې ددې نهه سوه پنځوس کالو څخه د هغه د ژوند لمړنی څلویښت کاله وویستل شي نو بیا هم نوح علیه السلام دخپل قوم تر منځ نهه سوه اولس کاله تبلیغ کړې دې او خپله ورسپارل شوې دنده یې تر سره کړې ده.(خود څلویښت کالو د مودې ویستل به ترې سهی نه وي) اما دهغه د قوم سردارانو ډول او نغارې وهلې او ویل به یې چې:

»تاسې خپل معبودان مه پریږدئ ، تاسې خپل وود ، سواع ، یغوث ، یعوق او نصر مه پریږدئ» (نوح: ۷۱/۲۳)

دغه پنځه نومونه د نوح علیه السلام د قوم نیک او صالح وګړي وو. چې د مړینې وروسته خلکو هغوې الله ته د ورسیدو وسیله وګرځوله. نوح علیه السلام تر ډیرې اوږدې مودې پورې دخپل قوم له اړخه ستونزې وګاللې ، نوره یې دا په وس کې نه وه چې خپل قوم نیغې لارې ته را واړوی ،اویا یې څه ورکم کړي.دهغوې ټولې سختئ یې و زغملې ، نوربې چې د زغم نه خبره ووتله نو دالله تعالي په وړاندې یې فریاد وکړ چې

»:اې زما ربه ! بې شکه چې زه ډیر بې وسه یم ،اوس ته انتقام واخلې(زما نصرت وکړې)» (القمر:۵۴/۱۰)

بیا یې دخپل ټول ژوند پیښې بیان کړې اود الله په دربار کې یې عریضه وړاندې کړه او په اخر کې یې وویل چې:

»اې زما پروردګاره ! په زمکه باندې اوسیدونکې هیڅ کافر مه پریږده. بې له شکه ، که ته هغوې پریږدې نو هغوې به ستا بندګان بې لارې کوی او (په راتلونکې کې به) یوازې فاجرکافر اولاد زیږوي ،

اې زما پالونکیه ربه ! ما ، زما مور اوپلار ،او هغوې چې زما کورته د مومن په څیر را ننوځي،هغوې ټول او ټولو مؤمنینو نارینه و اوښځو ته ښښنه وکړې اوظالمانو ته دهغوې په بربادئ او هلاکت کې ډیرښت راوړې» (نوح:-۷۱/۲۵ ۲۶)

په دې اساس حکم وشو چې:

»ته زمونږ تر سترګو لاندې او زمونږ د وحې په مطابق یوه کشتۍ جوړه کړه ، د ظالمانو په اړه له ماسره خبرې مه کوه ، بې شکه چې هغوې به غرقیږی.» (هود: ۱۱/۳۷)

بیا دهغه قوم ته هغه ورځ را ورسیده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»نو مونږ د اسمان دروازې د سخت باران وریدو له پاره پرانستې ، او مونږ د زمکې څخه چینې را وویستې ، نو اوبه تر یوه امر پورې ، چې دمخه ورته ټاکل شوې و ،سره یو ځاې شوې» (القمر: ۱۲-۱۱/۵۴)

»ان تر دې چې کله چې زمونږ حکم راغي ، او (داوبو) تنور را وخوټیده ، نو مونږ حکم وکړ چې: په دې کشتۍ کې دهر ډول څخه دوه دوه جوړې دخپلې کورنۍ سره یو ځاې سپاره کړه ، پرته له هغه چا څخه چې دمخه یې په اړه پریکړه شوې ده. او د ایمان خاوندان هم په کې له ځانه سره سپاره کړه او دهغوې سره ډیرو لږو خلکو ایمان راوړې و.» (هود: ۴۰/۱۱)

لږ څه توجه وکړئ !نو تاسو به په خبره وپوهیږئ چې: د (اهل) یا دخپلې کورنۍ د سپرولو دحکم په وخت کې ورته وویل شول چې دهغوې څخه به هغه څوک له ځانه سره نه سپروې چې عذاب ورته مقدر شوې دې. بیا یې ورته وفرمایل چې دظالمانو په اړه به زما سره خبره نه کوې. تاسې به حیران پاته شئ چې په هغو بدنصیبو کې د نوح علیه السلام خپل زوې هم موجود و. کله یې چې خپل زوې په خطر کې وکوت نو پلرنې شفقت یې دومره په جوش کې راغې چې د الله تعالې له اړخه پرې لګیدلې بندیز یې هم له یاده ووت. لکه چې فرمایي:

»او نوح خپل زوې ته ، چې د ټولو څخه جدا ځانته ولاړ و ، ورغږ کړ. اې زما زویه !له مونږ سره سپور شه او دکافرانو دډلې څخه مه کیږه. هغه ورته وویل چې زه ددې غره په لور پناه وړم ،هغه به ما د اوبو څخه خوندی کړي. ورته یې وویل چې: نن د الله د حکم څخه هیڅوک خوندی نه پاته کیږی ، پرته له هغوې څخه چې پر هغوې پخپله الله تعالې رحم کړې وي ، او بیا دهغوې تر منځ یو موج حائل شو او هغه هم دهمغو غرق کړل شوو خلکو له ډلې څخه وګرزید. او بیا مو حکم وکړ چې اې زمکې خپلې اوبه را کاږه ، او اې اسمانه !اوبه دې بندې کړه، نو اوبه وچې شوې او کار پاې ته ورسید ، او کشتۍ د جودی دغره دپاسه و دریده او وویل شول چې په ظالمانو دې لعنت وی.»(هود: ۴۴-۴۲/۱۱)

خو پلرنۍ مینه او شفقت همغسې په خپل ځاې پاته و ،او نوح علیه السلام د الله تعالې په مخکې داسې فریاد کونکې و:

»اې زما ربه !بې شکه چې زما زوې هم زما داهل څخه دې او ستا وعده هم حق ده او ته د حاکمانو حاکم یې. په ځواب کې ورته وویل شول چې اې نوحه !هغه ستا داهل څخه نه و. ځکه چې هغه د ناوړه عمل خاوند دې. نو دهغه څه په اړه چې تاته علم نه وي له ما څخه مه پوښته. زه تاته نصیحت کوم چې ته دناپوهانو څخه نه شې. عرض یې وکړ چې اې زما پروردګاره !زه دهغې خبرې د غوښتو څخه چې په اړه یې ماته علم نه وي له تا څخه پناه غواړم ،که چیرې ته ماته ببښنه و نه کړې او پرما خپل رحمت و نه کړې نو زه به د زیان کارانو له ډلې څخه و ګرزیږم.» (هود: ۴۷-۴۵/۱۱)

اوس مو ولیدل چې دالهی په نظام کې هر څوک بې وسې دي ، نه یې کفارو ته سزا ورکول په وس کې و او نه یې دخپل زوې دخلاصون وس رسیده. دا پرته له اجازې سپارښتنه وه او دا یې پایلې وې. په دې ځاې کې زما عقیده تار تار وګرزیده ، چې د یارانو خبره یاران مني ، خو د الله په اړه دا خبره بلکل غلطه ده. بلکه د الله تعالې په اړه د (یار) د لفظ استعمالول هم بې ځایه او غلط کار دې. هیڅوک هغه نه شي مجبورولې. دلته مونږ یې چې دهر مفت خوړونکې ملنګ پورې خپلې هیلې ګنډه کوو. په دې اړه هم څه فکر کول په کار دې چې د نهه نیم سوه کالو راهیسې تبلیغ کونکې نبي علیه السلام دخپلو د زړه د غوښو د خلاصون په خاطر په الله تعالې باندې خپله خبره و نه شوه منلې ، نو دهغو خلکو څخه به څه هیله وکړل شی چې پخپله هم صفر دي او د نورو له پاره هم صفر دي ، لږ څه د انصافه کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلئ او که چیرې خبره مې غلطه وکړه نو ما پرې خبر کړئ ،خو بې ځایه تینګار به نه کوئ ، ددې ډله پالنې او ناپوهۍ د خول څخه ځانونه را بیرون کړئ په قران کې غور او تدبر وکړئ او د تعصب څخه خپل رب ته پناه یوسئ.

یوه بله غلطه انګیرنه هم را پیدا کیږي او هغه دا چې: نورو انبیاؤ ته خو اختیارات نه شته خو زمونږ نبي صلی الله علیه وسلم د ټولو انبیاؤ امام دي ، هغه دټولو اختیاراتو خاوند ګرځول شوي دي. نو په دې خاطر دهغه روح ته په غږ کولو سره داړتیاو وړاندې کول روا دی. په دې لړ کې د قران کریم په دې آیت لږ څه غور وکړئ، الله تعالی د خپل پیغمبر په خوله وایی ترڅو دامت په ذهنونو اوفکرونو کې اصلاح راشي.

»ورته ووایه چې: زه د الله د مشیت او ارادې پرته دخپل ځان له پاره هم د ګټې او تاوان واک نه لرم.« (الاعراف: ۷/۱۸۸)

د یونس په سورت کې هم همدا ډول حکم په ۴۹ م آیت کې راغلی دي.

بیا د دواړو جهانونو د سردار ژوند ته یو ځغلنده نظر وکړئ ! نو ددې آیتونو ریښتونوالي به درته را څرګند شي. دنمونې په توګه: انس رضی الله عنه وایی چې زه درسول الله صلی الله علیه وسلم سره یو ځاې د ابو سیف کور ته ولاړم ، هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دزوې ابراهیم «رض» د دایې(رضایی مور) میړه و . رسول الله صلی الله علیه وسلم ابراهیم په خپله غیږ کې را واخست، هغه یې ښکل کړ او بوې یې کړ یعنې خپله پوزه او خوله یې دهغه په خوله باندې داسې کیښوول لکه څوک چې یوشي بوي کوي. ددې نه څو ورځې وروسته یو ځل بیا د ابو سیف کور ته ورغلو . په دې وخت کې ابراهیم «رض» د نزع په حال کې و ، د هغه په کتلو سره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د مبارکو سترګو څخه اوښکې را رواني شوې ، عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه ورته وویل چې: اې دالله رسوله: ته هم ژاړې ؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې: اې د عوف زویه ! دا د رحمت اوښکې دي. ددې خبرې وروسته درسول الله صلی الله علیه وسلم د سترګو څخه یو ځل بیا اوښکې را رواني شوې اوبیا یې وفرمایل چې:

»سترګې اوښکې تویوي ، زړه غمژن دي ، خو مونږ به په خپله ژبه همغه خبره کوو چې زمونږ پروردګار پرې راضي ګیږي ، اې ابراهیمه ! بې شکه چې مونږ ستا په بیلتون باندې غمګینه یو «.

) صحیح البخاري ، باب قول النبي صلی الله علیه وسلم ، انا بک لمحزونون ، ۱۳۰۳ م حدیث(

دا دې الله او دا دې د الله بنده. چې دهغه د مشیت او ارادې په وړاندې بلکل بې وسه دي. زه تر یوه وخته پورې په همدې فکر کې ډوب وم چې یو اوچت ځاې ته د ورختلو له پاره زینې ته اړتیا وي ، نو د کوم یو ستر شخصیت ته د ور رسیدو له پاره باید یو مناسب چینل proper Channel موجود وی. اخر الله ته د ورسیدو له پاره به همدا بزرګان یومناسب چینل proper Channel وی ، دهغه د اجازې د ترلاسه کولو له پاره به هم یوې وسیلې ته اړتیا لیدل کیږي. هغه وسیله به زه هرو مرو تاسو ته دروښایم. خودهغې تر مخه د نبي صلی الله علیه وسلم د ژوند یو څو پیښې په لنډه توګه درته بیانوم.

• د احد په جنګ کې زیات شمیر مسلمانان په شهادت ورسیدل ، په دې ډله کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خور کاکا سیدنا حمزه رضی الله عنه هم شهید شو . رسول الله صلی الله علیه وسلم دا غم تر اخره پورې له یاده و نه ویوست. دهغه قاتل وحشي رضی الله عنه مسلمان شو خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅکله هم زما په وړاندې مه راځه ، ځکه ستا په کتلو سره ماته خپل کاکا تر سترګو کیږي. په دې جنګ کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم غاښ مبارک هم شهيد شو او ډيرې ضربې يې هم وخوړلې. دا ټول د الله مشيت او اراده وه او که نه څوک به دداسې مصيبتونو د زغم شوق ولري ؟

• رسول الله صلی الله علیه وسلم طايف ته د تبليغ له پاره ولاړ ، زيد بن حارثه رضی الله عنه ورسره ملګرې و د طايف سردارانو درسول الله صلی الله علیه وسلم بلنه و نه منله. بلکه د هغه پر خلاف يې د هغه ځاې بد سلوکه ځوانان را وپارول ، هغوې درسول الله صلی الله علیه وسلم پر خلاف بد ه ژبه کاروله او د هغه مبارک ذات يې په کاڼو او تيږو ويشته ، ان تر دې چې د هغه مبارک وجود زخمي شو او دومره ويني ترې و بهيدې چې پڼې مبارکې يې د وينو څخه ډکې شوې ، د رسول الله صلی الله علیه وسلم زړه ووېريد خو هغه بدمعاشو هغه کيناستو ته هم پرې نښود او د تيږو د ويشتلو په بدرګه يې دهغه ځايه تللو ته مجبور کړ.دا و د الله تعالې مشيت او دا و دهمغه د بنده مجبوري چې دهغه د مشيت تر مخه يې درلوده. ددې نه علاوه نورې ډيرې پيښې ددې آيتونو رېښتونولې ثابتوي ، خو د لنډيز په خاطر يې نشم بيانولې.

ديوې غلطې انګيرنې سهی کول:

زما يو دوست زما ذهن په يوه عجيب فکر کې ډوب کړ. تاسې بايد دهغې څخه ځانونه خوندی وساتئ. هغه دا چې هغه خو نبي و ، دهغه معامله دالله سره ده. دهغه له پاره چې الله څه وغواړي وکړي کوي يې. ځکه دهغه سپارښتنه به همغه څوک کوي چې دهغه څخه پورته وي ، زمونږ له پاره خو به همغه سپارښتنه کوي ،هغه زمونږ له پاره وسيله ده ، په دې اړه زما دغه غلطه انګيرنه قران کريم داسې سهي کړه:

»اې نبي !دوې ته ووايه چې: زه تاسې ته دهيڅ ډول ګټې اويا زيان ددرسيدو واک نه لرم « .

)الجن: ۷۲/۲۱(

ددې تصديق ماته په دې ډول ترلاسه شو چې د منافقينو رئيس عبدالله بن ابي ومړ ، هغه په څرګنده توګه په خپل ژوند کې درسول الله صلی الله علیه وسلم د خوشحالولو هڅه کوله ، رسول الله صلی الله علیه وسلم د مرګ په وخت کې ورته خپل مبارک کميس هم ور واغوست ، دهغه د جنازې لمونځ يې هم ادا کړ اوهغه ته يې د ښښنې له پاره دعا هم وکړه. خو څرنګه چې د الله تعالې اجازه نه وه نو په دې خاطر ددواړو جهانونو سردار ته دالله تعالې له اړخه دا ځواب وويل شو:

»که چيرې ته دهغه له پاره ښښنه وغواړې او که و يې نه غواړې(برابره ده) ،بلکه که ته دهغه له پاره اويا ځلې هم ښښنه وغواړې بيا به هم الله هغه ته ښښنه و نه کړي» (التوبه: ۹/۸۰(

»د نبي او دايمان دخاوندانو سره هيڅکله هم نه ښايي چې د مشرکينو له پاره دښښنې دعا وکړي ،که څه هم هغوې ددوې نژدې خپلوان وي ، په داسې حال کې چې دا ډاګيزه وی چې هغوې د دوزخ د اور خاوندان دي. (التوبه: ۹/۱۱۳(

بيا يې وفرمايل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»که چیرې د هغوې څخه کوم یو ومري ، نو د هغوې د جنازې لمونځ مه کوئ ، بلکه د هغې په قبر باندې هم مه درېږئ« (التوبه: ۹/۸۴)

بل اړخ:

دا خو د اجازې پرته د خیر اراده وه چې پوره نه شوه. او س یې دا بل اړخ ووینئ. نبي صلی الله علیه وسلم د یوه قوم د غوښتنې په اساس دهغوې د ښوونې او روزنې له پاره د هغوې سره او یا کسه قاریان و استول. دا دهغه قوم له اړخه یو جال و ، هغوې دا قاریان ټول شهیدان کړل ، رسول الله صلی الله علیه وسلم ته د دې ظلم او تیرې خبر را ورسید نو هغه صلی الله علیه وسلم ډېر غمگین شو او یوه میاشت یې په پرلپسې توگه د سهار په لمانځه کې د قنوت نازله د لوست په وخت کې د دې ظالمانو له پاره بد دعاوې کولې ، او د خپلو بندیانو د راپریښولو له پاره یې لاسونه د الله دربار ته غځول. د هغه صلی الله علیه وسلم الفاظ دا و چې:

»اې الله ! ولید بن ولید ، سلمه بن هشام او عیاش بن ابوربیعه ته خلاصون په برخه کړې ، اې الله ! ته په دغه مضر قوم باندې خپل سخت عذاب نازل کړې او دا عذاب پرې د قحط په شکل کې را نازله کړې دا سې قحط چې د یوسف علیه السلام د وخت د قحط په څیر وي (یعنې اوه کاله په پرلپسې توگه .(

تاسو غور وکړئ چې نبي صلی الله علیه وسلم څومره غمژن او قهرید لې و چې دا بد دعاوې یې په لوړ اواز سره کولې: « اې زما ربه ! ته په فلان او فلان باندې لعنت وکړه » (صحیح البخاري ، الفسیر ، باب لیس لک من الامر شیء ، ۴۵۲۰م حدیث(

یعنې رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغو عربو قبیلو نوم اخسته چې په قتل کې شریک و ، دا بد دعاوې تر هغې پورې جاري وې تر څو چې دا حکم راغې:

»اې نبي ! په دې معامله کې تا ته هیڅ ډول اختیار نه شته ، که چیرې الله وغواړي نو هغه خلک بښلې هم شي او عذاب ورکولې هم شي ،بې شکه چې هغوې ظالمان دی ، په زمکه او اسمان کې هر څه د الله له پاره دي ، هر چا ته چې هغه وغواړي بښنه کولې شي او چا ته چې وغواړي عذاب ورکوي او الله ډېر زیات بښونکې او مهربانه دې.«العمران : ۱۲۹-۳/۱۲۸(

ددې آیت څخه:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص)   محمد(ص) کا پکړ چهړا کویی نهین سکتا

ددې شعر حقیقت هم په پوره توگه را څرگندیږي ، څکه چې نبي صلی الله علیه وسلم غوښتل چې ځان ترې خلاص کړي خو خلاص یې نه شو کړې او غوښتل یې چې هغوې ونیسي خو و یې نه شو نیولې ، دا الله مقام هغه دې او د بنده مقام دا دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې د کولو تر مخه چې د الله له اړخه اجازه څه ته وایی ، او دا اجازه څه ډول شونې ده ، زه دا اړینه ګڼم چې تاسې د یوه بل سر درد څخه بیرون و کاږم. او هغه دا چې د قبر خاوند ، دبت خاوند یا د ځای او کور خاوند چې ددې مادې ژوند د قیودو څخه ازاد شي او د الله تعالې میلمه و ګرځي نو هغه زمونږ ددعاګانو ، چغو او مناجاتو څخه بې نیازه او بې خبره ګرځي. البته هغوې زمونږ د اخلاص نه د ډکو دعاګانو له پاره اړتیا لري ، په دې خاطر مونږ د جنازې په لمانځه کې دهغوې له پاره دعاګانې کوو.

د مړینې نه وروسته سپارښتنه:

ډیر شمیر عالمان د قران کریم دوه ایتونه ددې ثبوت له پاره وړاندې کوي چې شهید ژوندي دي ،په دې خاطر دهغوې څخه کومک غوښتل او دهغوې په واسطه سپارښتنه کول روا دی. زه د لنډیز په خاطر په دې آیتونو باندې بحث کول نه غواړم مګر دومره هرو مرو ویل غواړم چې د الله د اجازې پرته دژوندیو د سپارښتنې پایلې څه شوې ؟ تاسو هغه ټولې وکتلې ، اوس دغه ځو پیښې په لاندې توګه وړاندې کوم تر څو غلطې انګیرنې له منځه ولاړې شي او د مرګ نه وروسته دژوندانه انځور ستاسو په ذهنونو کې را وځرخي.

د کهف د اصحابو قصه:

دا دهغو ژوندیو اولیاو قصه ده چې په خپل ژوند کې دزمکې په سطحه باندې درې سوه نهه کاله ویده شوي وو. هغوې به دستو مانتیا په وخت کې خپل اړخونه بدلول ، خو کله چې الله تعالې هغوې دخوبه را ویښ کړل نو د زمانې او وخت د بدلون دحالاتو څخه بې خبره وو . دا قصه د قران په ژبه ولولئ او ویې واورئ ، لکه چې الله تعالې فرمایي:

»ایا تاسې ګمان کوئ چې دغار ملګري (اصحاب غار) او دکتبو خاوند ان(هغه ځوانان چې د خپل ایمان د خوندي ساتلو په خاطر یې په دغه غار کې پناه اخستې وه او بیا یې په غار باندې دیادګار لیکنه وشوه) ، زمونږ د نښو څخه یو عجیبه نښه وه ؟ (الکهف: ۱۸/۹(

او بیا فرمایي چې:

»مونږ دهغوې حال په سهي او ځرګنده توګه تاته بیانوو ، بې شکه چې هغوې یو څو ځوانان وو ، چې پر خپل رب یې ایمان راوستې و ، اومونږ هغوې ته په لارښوونه اوهدایت کې نور هم ډیرښت راوست. هغه وخت چې هغوې (د جابر حکمران په دربار کې) و دریدل نو مونږ دهغوې زړونه کلک کړل ، کله چې هغوې و دریدل نو ویې ویل چې: زمونږ پروردګار خو هغه دي چې د اسمانونو اوزمکو پروردګار دي. مونږ دهغه نه علاوه بل کوم معبود نه را بولو ، (که چیرې مونږ دا سې وکړل)نودا به د عقل نه لرې خبره وي. دا خو زمونږ دا قوم دي چې دهغه پرته یې نور معبودان نیولي دي. ولې بیا دخپل دغې کار له پاره ځرګند دلیل نه را وړاندې کوي ؟ دهغه چا څخه به بل ستر ظالم څوک وي چې په الله پورې درواغ و تړی ؟» الکهف: ۱۵-۱۸/۱۳(

دا خبرې دغه د الله دوستان دهغه جابر حکمران په دربار کې ، چې وقیانوس نومیده ، ولاړ دی او کوي یې. هغوې یې ددې حکمران دربار ته د توحید ویلو په جرم را وړی و . الله تعالې د هغوې حوصلې ورکلکې کړې اودهغوې په زړونو کې یې دا خبره ور واچوله چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»کله چې تاسې ددې خلکو او د الله پرته دهغوې د نورو معبودانو څخه جدا شوئ نو په غار کې پناه واخلئ تر څو ستاسې پروردګار ستاسې له پاره دخپل رحمت لمنه پراخه کړي او ستاسې له پاره دهغې څخه د ارام وسايل را پيدا کړي.» (الکهف: ۱۸/۱۲(

ويل کيږي چې بادشاه دکوم مصلحت له مخې او د خپلو مصروفياتو په اساس دغه کار تر يوه وخته پورې شاته وغورځواه ، دغه دالله دوستان د دې ځاې څخه د وتلو سمدستې وروسته هغه غار ته پناه راوړه چې الله تعالې دهغوې په زړونو کې القا کړې و . دهغوې سره دهغوې يو وفاداره سپې هم روان و ، کله چې دوې غار ته ور ننوتل نو د ډاډ ساه يې واخسته او بيا يې دا دعا ولوستله:

»اې زمونږ پروردګاره ! پر مونږ دخپله اړخه رحمت را نازل کړه او مونږ ته زمونږ په امورو کې سهي لار ښوونه وکړه» (الکهف: ۱۸/۱۰(

دوې د ويرې او ستومانتيا په اساس هملته پريوتل او ويده شول ،الله تعالې دهغوې کيفيت دا ډول بيانوي:

»په دغه غار کې مونږ تر څو کالو پورې دهغوې په غوږونو باندې پرده را غوړولې وه .»(الکهف:۱۸/۱۱(

»او لمر به د را ختولو په وخت کې ووينې چې د غار ښې لورې ته ميلان کوي او کله چې لويږي نو پريږدي دوې کيڼ لورې ته او دوې ددې غار په ارت ميدن کې دی ، دغه (ياد ونه) د الله د قدرت د نښو څخه ده ، الله چې هر چا ته سمه صافه لاره ور وښووله نو همغه د سمې صافې لارې موندونکې دې او هر هغه څوک يې چې بې لارې (ګمراه) کړنو د هغه له پاره به هيڅ ولي او دوست لاره ښوونکې و نه مومې.

او ته به ګمان کوې په دوې ويښ دي حال دا چې دوې ويده دي، او مونږ دوې په ښې او کيڼ اړخ اړو را اړوو ، اوددوې سپې (دغار په خوله کې) ددواړو څنګلو په غځولو سره د زمکې په مخ پروت دې ، نو که چيرې ورپورته شې ته دوې ته او دوې ووينې نو هرومرو به ته د دوې څخه په تيښته را وتښتې ، او هرو مرو به د هغوې ويره پر تا را خپره شي.»(الکهف:۱۸-۱۸/۱۷(

هغوې همداسې په پوره ډاډ سره ويده و ، ان تر دې چې:

» هغوې په دې غار کې د درې سوه او نهه کالو څخه ډيره موده پراته و » (الکهف: ۱۸/۲۵(

او بيا يې وفرمايل چې:

»او په دې توګه مونږ هغوې را بيداره کړل تر څو پخپلو منځو کې يو دبل څخه وپوښتي . دهغوې څخه يوه وپوښتل چې: څومره موده وشوه چې ويده شوي يې ؟ يوه ورځ او يا د يوې ورځې لږ څه برخه ، بيا يې وويل چې ستاسې پرورګار ښه پوهيږي چې تاسې څومره موده ويده شوي ياست. راځئ د خپلو ملګرو څخه يوه ته دا پيسې ورکړئ اوښار ته يې و ليږئ چې کوم خوراک پاکيزه وي نو دهمغې څخه دې يې تاسو ته راوړي ، خو هغه ته په کار ده چې نرمې خبرې وکړي او ستاسې په اړه هيچاته هم څه و نه وايي. هغوې خو داسې خلک دي چې که پر تاسې باندې غالب شول نو تاسې به د تيږو په ويشتلو باندې ووژني اويا به مو بيرته خپل مذهب ته ور واړوي نو بيا به هيڅکله هم تاسې بريالي نه شئ. (الکهف:۲۰-۱۸/۱۹(

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ څه غور وکړئ چې هغوې درې سوه او نهه کاله هلته په غار کې ویده وو. هغوې د زمکې په مخ ساه هم اخسته، اړخونه یې هم بدلول، خو د دنیا او ددنیا دشیانو څخه دومره بې خبره و چې دا احساس هم ورته نه و پیدا شوې چې څومره پسرلي یې په سر تیر شوې او خزان شوي دی او دتاج او تخت څومره خاوندان له منځه تللي او خاوري شوی دی، هغوې خطر ونه محسوسول خو هغوې ته دا ډاګیزه نه وه چې دهغه چانه چې دوې تېنتیدلی و هغه ډیره موده مخکې ددې دنیا څخه تللي دې او پاته خلک ددوې درنښت کونکي او همدرده دي، دا دزمکې په سر د ژوندیوویده شوو اولیاؤکرامو حال و، نو بیا به څوک څه ډول ووایی چې د زمکې تر منځ د ډیرې ډیرې خاورو او ښختو لاندې پروت، د الله کوم دوست به، چې دالله ځانګړې میلمه هم وي ستا د حالاتو ،او ستا د ستونزو او مشکلاتو څخه خبر او سي. الله دې مونږ د قران د توحید د نظریې سره اشنان کړي. امین.

د عزیر علیه السلام قصه:

په فریب او دوکه کې اچونکي دې تا په دوکه و انه چوي، ځکه چې دا خوب دې خو دمړینې وروسته بنده د الله تعالې سره یو ځاې کیږي هغه زمونږ د حالاتو څخه ښه خبر دې او زمونږه سپارښتنه به کوي......

راځئ دیوه نبي سیدنا عزیر علیه السلام قصه واورئ، هغه په یوه خره باندې سپور په سفر روان و چې مرګ پرې راغې، هغه نژدې یو کال هلته مړ پروت و او بیا را ژوندې کړل شو ،خو هغه د زمانې دبدلونونو څخه بې خبره و. الله تعالې و فرمایل چې:

»او یا دهغه چا په څیر چې په یوه وران ویجاړ کلي تیریده، هغه وویل چې الله څه ډول دوې دمړینې وروسته را ژوندي کوي نو الله هغه هم دمرګ په خوب ویده کړ او تر سلو کالو پورې مړ پروت و. بیا یې هغه را ژوندې کړ، دهغه څخه وپوښتل شو چې ته په دې حال کې څومره پاته شوې یې. ورته یې وویل چې یوه ورځ، یا دیوې ورځې یوه برخه. ورته وویل شول چې ته سل کاله دلته په همدې حالت کې پروت وې. اوس نو ته دخپل خوراک څښاک شیانو په لور ووینه، هغه خراب شوي نه دي، دخپلې سپرلۍ (خره) په لور ووینه ،مونږ تا دخلکو له پاره نښه ګرځوو، او دهغو هډوکو په لور ووینه، چې مونږ څه ډول هغه بیرته جوړوو او په غوښه او پوستکي یې پټوو.» (البقره: ۲/۲۵۹(

که چیرې تاسې په دې پیښو لږ څه فکر وکړئ نو په دې خبره به و پوهیږئ چې دمړینې د پیښیدو وروسته ددې نړۍ سره دهر نبي او بزرګ اړیکې پرې کیږي، هغوې زمونږ چغې او سورې نه شی اوریدلې او نه زمونږ فریاد ته را رسیدلې شی.

بده یې مه ګڼئ بلکه فکر پرې وکړئ او قران ولولئ. په دې کې ستاسو له پاره ګټه ده، په غصې کې تاسې ته هیڅ ډول ګټه نه شته، راځئ اوس یو ځل دا ولولئ:

»دهغه وګړي څخه به ډیر ګمراه او لار ورکې څوک وي چې د الله پرته هغو ته غږ کوی چې د قیامت تر ورځې پورې د هغې غږ نه شي قبلولې اوهغه د دوې د چغو او سورو څخه هم بې خبره دې، بیا نو په کومه ورځ چې خلک سره راټول کړل شي نو هغه به ددې ورغږ کونکو دښمن وي اودهغوې د عبادت څخه به انکار کوي.»(الاحقاف:۶-۵/۲۴(

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ څه غور وکړئ ! بلکل ډاګیزه کیږی چې ددې څخه یواځې بت مراد نه دې بلکه ټول هغه شخصیات ترې مراد دي چې کوم بت یا قبر ورته منسوبیږي. او خلک ورته په پوره عقیدې او ګروهې سره غږ کوي که چیرې یقین مو نه راځی نو بیا دقران کریم دا ځاې ولولئ ، لکه چې فرمایی:

»ایا دا خلک هغوې د الله سره شریکان جوړوی چې نه څه پیدا کولې شي بلکه په خپله پیدا شوي دي ، هغوې ددوې سره دکومک کولو توان هم نه لري او نه دخپل ځان له پاره څه کولې شي«.

)الاعراف:۱۹۲-۱۹۱/۷(

»بې شکه ، هغوې چې تاسې د الله پرته را بولئ ،هغوې هم ستاسې په څیر بندګان دي ، نو تاسو هغوې را وبولئ او وینئ که چیرې ریښتوني یاست ، چې هغوې به ستاسې بلنه و مني ، ایا هغوې پښې لری چې پرې ولاړشی ؟ایا هغوې لاسونه لري چې پرې نیول وکړاې شي ؟ایا هغوې سترګې لری چې پرې وکتلې شي ؟ایا هغوې غوږونه لری چې پرې واورېدلې شي ؟« (الاعراف: ۱۹۵-۱۹۴/۷(

فکر وکړئ ! چې دداسې وګړې څخه بل د رحم وړ څوک وي چې د مطلق قدرت خاوند الله له یاده و کاږي او هغو بزرګانو ته چغې کړي چې زمونږ په څیر بندګان دي ، خو دهغوې غږی کار نه کوي ، دا بت نه دې بلکه (عباد امثالکم) ستاسې په څیر بندګان دي... بیا یې وفرمایل:

»او د الله نه پرته چې کوم خلک دوې را بولې هغوې هیڅ شې هم نه شي پیدا کولې بلکه هغوې پخپله پیدا کړل شوي دي ، هغوې مړه دي ، ژوندي نه دي ، او هغوې په دې هم نه پوهیږی چې کله به را پورته کیږي.« (النحل:۲۱-۲۰/۱۲(

دبتانو خو د راپورته کیدو پوښتنه هم نه را پیدا کیږي. په دې اساس دا همدا بزرګان دی ، هغوې ته دا معلومه هم نه ده چې هغوې ته د را بللو له پاره اوازونه کیږی ، هغوې به دقیامت په ورځ یواځې انکار نه کوي بلکه جنګ جنګړه به هم کوي. لکه چې فرمایی:

»او په هغه ورځ به مونږ دوې ټول سره رایوځاې کړو ، بیا به شریک جوړونکو ته ووایو چې تاسې او ستاسې شر یکان دې په خپلو ځاېو کې و دریږي ، بیا به مونږ هغوې چې د الله سره یې شریکول ، سره جدا جدا کړو ، هغوې به ورته ووایی چې تاسې هیڅکله هم زمونږ عبادت نه دې کړې ، زمونږ او ستاسې تر منځ یواځې الله د ګواه په څیر کافي دې چې بې له شکه چې مونږ ستاسې دعبادت څخه بلکل بې خبره وو .« (یونس: ۲۹-۲۸/۱(

الله تعالې دې وکړي چې اوس تاسې پوه شوي یاست ، چې دا جګړه کونکي به بوتان نه وي بلکه همدا بزرګان به وي ځکه چې الله تعالې دهغوې څخه هم ځواب غواړي او هغوې به دخپل ځان دپاکوالې دثابتولو په خاطر جګړه کوی.

»په هغه ورځ چې د الله پرته د نورو دعبادت کونکي او دهغوې معبودان به الله سره را ټول کړي نو هغوې ته به ووایی چې: ایا تاسو زما دا بندګان بې لارې کړی وو یا دوې په خپله بې لارې شوي و .؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ستا ذات خو دهر څه څخه پاک دې ، له مونږه سره پخپله دا نه ښایی چې ستا پرته بل څوک خپل کارساز و ګڼو خو ته پخپله هغوې ته او دهغوې پلرونو اونیکونو ته ګټه ور رسوې. ان تردې چې دوې ستا یادول هم هیر کړل او دوې یو هلاک کیدونکې قوم و ګرزید.(بیا به الله تعالې مشرکانو ته ووایی چې: اې مشرکانو !) هغه دعوې چې تاسې یې نن کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغې کې خو هغوې تاسې دروا غجن ګڼي ،بيا به تاسو دالله د عذاب مخ هم و نه شئ اړولې او نه به تا سو ته کوم ملاتړې ، بسپنه کونکي او مدد رسونکې وي.»(الفرقان: ۱۹-۱۷/۲۵(

زما ورونو ! ايا تاسې اوس هم دا ګمان کوئ چې هغه بزرګ نه دې بلکه بت دې ! اوس به ديوه بزرګ دنوم په اخستلو سره ستاسو دا شک هم ورک کړم ، لکه چې الله تعالې فرمايې:

»کله چې الله ووايې چې: اې عيسې ابن مريم ! ايا تا هغوې ته ويلي و چې ما او زما مور دالله نه علاوه خپل کار جوړونکې و نيسئ ؟ هغه به ځواب ورکړي چې: ستا ذات خو پاک دې ، ماته دا نه ښايي چې دا سې خبره وکړم چې دکولو حق يې نه لرم.که چيرې ما کړې هم وايې نو تاته به يې علم و.ځکه چې ته زما د زړه په خبره پوهيږې خو زه ستا دزړه په خبره نه پوهيږم ، بې شکه چې ته په غيب پوهيدونکې يې. ما هغوې ته ددې پرته نور څه نه وويلي دڅه په اړه چې تا حکم کړې و اوهغه دا چې د الله عبادت وکړئ، هغه چې زما اوستاسو پروردګار دې ، تر هغو چې زه دهغوې تر منځ وم ، ما هغوې څارل ، خو کله چې تا زه دنړۍ څخه پورته کړم نو بيا خو دهغوې څارونکې همته يې. بې شکه چې د هر څه څارونکې اوليدونکې ته يې « .

)المائده: ۱۱۷-۱۱۲/۵(

نو څوک چې اوس هم پرې نه پوهيږې نو دهغه به څه علاج وي ؟ ما ويلي و چې په نړۍ کې هيڅوک بت پاله نه شته. د بت د عبادت څخه يې مراد د اصل بزرګ عبادت دې. خو دمړينې وروسته هيڅ بزرګ زمونږ د حالت څخه خبر نه دې. دا بزرګ به زمونږ دعبادت څخه انکار کوی او دخپل ځان دپاکوالي په خاطر به جګړې کوی. لکه څنګه چې عيسې عليه السلام وويل.

زما مسلمانانو ورونو ! لږ څه فکر وکړئ چې مونږ څه کوو ؟ مولانا حالي څومره ښه ويلي دي.

»هغوې چې د بت عبادت کوي نو کافر ګڼل کيږي ، او که څوک خداې ته زوي ثابت کړي هغه هم کافر دی ، که اور ته خپله قبله وايې نو هم کافر ګڼل کيږي او که په کواکبو کې کرشمې لټوي هم کافر دي

خو مؤمنانو ته لارې پرانستې دي، د چادعبادت له پاره يې چې شوق کيږي هغه کوي!

که غواړي نو د نبی څخه خداې جوړوي ، او د امامانو رتبې دنبيانو څخه هم لوړوی ،

شپه اوورځ په زيارتونو باندې څادرونه نذر کوي اودشهيدانو قبرونو ته ورځې او دعاګانې ترې غواړي.

ددوې په دې کار نه دهغوې په توحيد کې کوم خلل پيښيږي،نه يې اسلام خراب شي او نه يې ايمان زيانمنيږي« !!

دمشرک مثال:

که په پورته ايتونو لږ څه غور وکړئ نو په دې خبره به پوه شئ چې شرک څه ته وايې او توحيد څه شې دې؟ دمشرک عقيده په کوم پوخ بنسټ نه وی ولاړه ، بلکه هسې په واهياتو او بې بنسټه شيانو ولاړه وي. خو مشرکان بيا همدا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله ځانه جوړه شوې باطله او واهی عقیده خپل معراج ګڼي او په همدا سې مشرکانه خبرو کې خپل ژوند تیروي ، چې تر اخره پورې یې هدایت نه په برخه کیږي. الله تعالی د مشرک مثال داسې بیانوي:

»هغو خلکو چې د الله نه پرته یې نور ملاتړي نیولي دی د هغوی مثال د غنې په څیر دې چې کور جوړوي ، او تر ټولو ډیر کمزورې کور د غنې کور دې ،کاشکې دوی پرې پوهیدلې.»(العنکبوت:۲۹/۱۴(

لږ څه ژور فکر وکړئ !لکه څنګه چې غنه د خپل وجود د داخل څخه مواد راباسي او خپله جاله پرې جوړوي نو په همدې توګه مشرک هم د خپل ځان د داخل څخه د خیالاتو او وهمونو نه ډکه یو عقیده جوړوي، او لکه څنګه چې غنه په خپل هغه کمزورې کور کې کیني او فکر کوي چې په یوه ډیره مضبوطه او مستحکمه کلا کې ناسته ده نو په همدې توګه مشرک هم د خپله ځانه د جوړو شوو خدایانو په وهمونو کې ناست وي او هغه د خپل ځان له پاره د کلکو دیوالونو یوه مستحکم پناه ځاې ګڼي. او لکه څنګه چې دیوې غنې جاله د باد دیوې څپې سره له منځه ځي په همدې توګه د توحید د یوه ګذار سره سم د مشرک هغه د وهمونو ډک خیالات هم دوړې وړې کیږي. فکر وکړئ چې شرک څه شې دې ؟ او د هغې پایلې څومره ناهیلې کونکی دی؟ الله تعالې د مشرک د مثال د بیانولو په لړ کې فرمایې چې:

»اې خلکو !ستاسو له پاره یو مثال ذکر کیږی ، هغه په غور سره واورئ ! دالله نه پرته ټول هغه څوک چې تاسې یې ر ا بولئ هغوې یوه مچ هم نه شي پیدا کولې که څه هم هغوې ټول د دې کار له پاره سره راټول شي. (بلکه هغوې دومره بې وسه دي) چې که چیرې مچ ترې څه یو سې نو بیرته یې ترې را ستنولې نه شي ، غوښتونکې هم کمزورې او د چانه چې غوښتل شوي هغه هم کمزروې او بې وسه دې. حقیقت دادې چې دې مشرکینو د الله قدر نه دې پیژندلې ، بې شکه چې الله ډیر زیات قدرت خاوند او په هرشي غالب دې.» (الحج: ۷۴-۲۲/۷۳(

دې خلکو ته بیا بیا فکر کول په کار دې او سمد ستې ورته توبه کول په کار دي چې د (یاعلي مدد ، یا مشکل کشا ، یا شیخ عبدالقادر جیلاني...) او نورو له پاره اواز کوي ، مشرکان خو د ډیر زیات رحم وړ خلک دي چې د هر در او دروازې خاورې چاټوی او خپل ژوند تیروي ،خو هیڅ هم په لاس نه ورځي. الله تعالې په قران کریم کې فرمایې چې:

»د همغې (الله) رابلل حق دي ، مشرکان چې د هغه پرته نور خلک رابولي نو هغوې د هغوې هیڅ دعا نه شي قبلولې.(ددې مثال د هغه تږي په څیر دې) چې خپل لاس د اوبو په لور ورغځوي ترڅو د هغه خولې ته را ورسیږي ، خو دا اوبه هیڅکله هم د هغه خولې ته نه رسیږي ،په همدې توګه د کافرانو دعاوې هم بې کاره ثابتیږي. »(الرعد: ۱۳/۱۴(

یوسف علیه السلام هم همدا خبره خپلو بندیانو ملګرو ته کړې وه لکه چې فرمایې:

»اې زما د بندیخانې ملګرو !ایا څو خدایان غوره دی او که یو اځې او یو اځې یو او زبردست الله غوره دې ؟ تاسې د هغو پرته د بل چا بندګې نه کوئ چې تاسو او ستاسو پلرونو د هغوې له پاره څو نومونه ایښودې دي ، او د هغې له پاره الله هیڅ دلیل نه دې نازل کړې. دالله پرته د هیچا حکومت نه شته ، هغه ویلي دی چې: زما پرته د بل چا عبادت مه کوئ ،همدا پوخ دین دې ،خو زیات خلک پرې نه پوهیږي«.

)یوسف: ۴۰-۱۲/۳۹(

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وسيلې حقيقت او طريقه يې:

دا د ليک داسې يوه تخته ده چې تر عنوان لاندې يې ګڼ شمير وګړو د شرک او بدعت د کانونه پرانستې دي. دغه بد قماشه وګړي زمونږ د دولت او مال لوټولو ته ناست دي خو مونږ فکر کوو چې دوې پر مونږ ډير ستر احسان کوي. خداې خبر چې د همدې عنوان لاندې به د څومره خلکو عزتونه تر پښو لاندې کيږي او د څومره خلکو ايمانونه به لوټل کيږي ، دا لړۍ په ډيره عياره توګه په پرلپسې توګه روانه ده. راځئ چې ووينو چې دا وسيله څه شې دې؟ تر ټولو لمړۍ دا آيت ولولئ!

»اې خلکو ! تاسو ټول د الله محتاج ياست ، او الله غنی او حميد دې.« (فاطر: ۳۵/۱۵)

ټول خلک محتاج دي ، يواځې همغه ذات بې نيازه او بې پروا ذات دې. هغه دې ته هم اړتيا نه لري چې تعريف دې يې وکړل شي. که د هغه څوک تعريف وکړي او که و يې نه کړي هغه په ټولو صفتونو ښايسته دې.

راځئ چې د يو څو محتاجو وګړو حالات و لولو . اووينو چې هغوې د خپلو اړتياو په وخت کې څه ډول الله تعالې ته خپل ځانونه رسولي دي ، تر څو مونږ هم د هغوې په قدم ولاړ شو او همغه وسيله اختيار کړو چې هغوې اختيار کړې وه. مونږ د نوح عليه السلام قصه مخته ياده کړه ، بيا په غور سره ولولئ چې هغه په څه ډول د الله تعالې د کومک د ترلاسه کولو له پاره هڅې کړې وې. په همدې لړ کې د نورو انبياؤ عليه السلام پيښې په لاندې توګه بيانوو.

سيدنا ادم عليه السلام:

که چيرې کومه غلطي وشي نو د ابليس په څير بايد زړور و نه اوسيږو ، بلکه دا دادم عليه السلام په څير سمدستې ببښنه غوښتل په کار دي ، الله تعالې توبه کونکي ډير غوره ګڼي. تاسو د ادم عليه السلام حالات وينئ:

وسيله:

الله تعالې ادم عليه السلام را پيدا کړ او په ډير فخر سره يې هغه ته خپل خلافت ور بانبه. په ملايکو يې ورته سجده وکړه او سجده نه کونکي يې د خپلې درګاه څخه وشړل. ادم عليه السلام ته يې په جنت کې د اوسيدو حکم وکړ او ديوې ونې څخه پرته يې د نورو ټولو ونو د ميوو د خوړلو اجازه ورکړه ، خو شيطان چې د انسان ازلي دښمن دې ، او د انسان د بې لارې کولو له پاره سوګند ياد کړې و ، همغه ادم عليه السلام د همغې ونې د ميوې خوړلو ته و هڅاوه چې ترې منه کړل شوې و ، په همدې کار سره ادم عليه السلام د جنت څخه را وويستل شو . خو ادم عليه السلام د الله تعالې دا ناخوښي و نه شوه زغملې او په ډير عذر سره يې ترې معافي او ببښنه و غوښتله ، الله تعالې فرمايي:

»ادم د خپل رب څخه څو کليمې زده کړې بيا هغه د هغه په لور متوجه شو.« (القرة: ۲/۳۷)

الله تعالې همدا ډول تګلاره ډيره خوښوي، ځکه يې ادم عليه السلام ته هم همدا تګلاره پخپله ور وښودله.«(ادم او حوا) دواړو عرض وکړ چې: اې زمونږ پروردګاره ! مونږ په خپلو ځانونو باندې ظلم کړې دې ، که چيرې ته مونږ ته ببښنه و نه کړې ، او پر مونږ رحم ونه کړې نو مونږ به د زيان کارانو له ډلې څخه شو.« (الاعراف: ۷/۲۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مشوره داده چې تاسې د قران کریم دغه پورتنې یاد کړل شوي پیښې په مکمله توګه ولولئ ، یعنې دغه آیتونه د ترجمې سره یو ځاې ولولئ.

سیدنا یونس علیه السلام:

یونس علیه السلام د الله تعالې نبي و ، کومو کلیو ته چې هغه مبعوث شوې و هغوې د هغه بلنه و نه منله. دا کشمکش تر ډیرې مودې پورې روان و ، اخر سیدنا یونس علیه االسلام د خپل قوم نه ناهیلې شو او د الله تعالې په دربار کې یې شکایت وکړ ، قوم ته یې په اخري ځل ګوابن ورکړل شو چې که چیرې د خپلو اعمالو څخه لاس وانخلي نو د درې ورځو وروسته به په عذاب ککړ شي ، د دې اعلان د کولو څخه وروسته هغه د کلي څخه ووت ،خلکو هم د عذاب نښې نښانې و کتلې نو د کلیو څخه ووتل او په ژړا او فریاد سره یې د ښښې غوښتنه وکړه ، استغفار او ښښه د تقدیر مخ بدلوي ، د الله تعالې رحمت په جوش کې راغې او عذاب و تنبول شو. خلک د یونس علیه السلام په لټه کې شول ، د بله اړخه یونس علیه السلام د خپل قوم څخه ناهیلې د الله تعالې د اجازې پرته بل کوم لورې ته روان شوې و ، په لاره کې دریاب را ته. د دریاب څخه د تیریدو په خاطر په کشتۍ کې کیناست. خو کشتۍ توپاني شوه ، پریکړه وشوه چې کوم غلام د خپل مالک څخه را تښتیدلې دې او په دې کشتۍ کې ناست دې ، پچه واچول شوه خو دا پچه په بیا بیا د یونس علیه السلام په نامه راووتله. خلکو د ځان د خوندې ساتلو په خاطر یونس علیه السلام په دریاب کې ور وغورځاوه. قران کریم دا قصه داسې بیان کړې ده:

»بې شکه ، یونس د پیغمبرانو څخه و. کله چې هغه د بار کړل شوې کشتۍ په لور ور منډې کړې ، نو خلکو پچه واچوله او هغه یې په دریاب کې ور ګذار کړ بیا هغه یوه ماهي تیر کړ ، او بیا پښیمانه شو «.

)الصفت: ۱۴۲-۳۷/۱۳۹(

»بیا هغه په تیارو کې پروت او اواز یې کاوه چې: ستا پرته بل د عبادت وړ نه شته ، ستا ذات پاک دې ، بې شکه چې زه د ظالمانو څخه یم.« (الانبیاء: ۲۱/۸۷(

»که چیرې هغه په همدې توګه تسبیح نه کولې ، نو تر قیامته پورې به د هغې (ماهي) په ګیډه کې پروت پاته وې.« (الصفت: ۱۴۴-۳۷/۱۴۳(

لږ څه غور وکړئ ! د الله د نبي غوښتنه وه چې قوم ته یې د هغو د ګناهونو په خاطر سزا ورکړل شي خو الله هغه قوم ته ښښنه کول غوښتل ، حشر یې څه شو ؟ او څوک غالب شو ؟ څوک وایې چې: « یار د یار خبره مني » ، د ښښنې د غوښتنې دغه طریقه ده چې هر کله چې څوک په کوم مصیبت کې را ونښلي او کله چې غلطی ترې وشي ، نو د زړه له کومې استغفار او توبه وکړي ، نو توبه یې منل کیږي.

سیدنا ابراهیم علیه السلام:

د الله تعالې جلیل القدر نبي و. د الله تعالې په لاره کې یې د یوه ازمیښت پسې بل ازمیښت ګاللې دې ، کله چې یې عمر زړښت ته ورسید نو د زوې له پاره یې اړتیا محسوس کړه نو دعا یې وکړه چې:

»اې زما پروردګاره ! ما ته یو صالح زوې را په برخه کړه« (الصفت: ۳۷/۱۰۰(

(c) ketabton.com: The Digital Library

سيدنا ذکريا عليه السلام:

دا د الله تعالې نبي و او د عيسې عليه السلام د مور ماما و . همغه د الله تعالې په حکم سره د مريم عليه السلام د پالنې کفالت په غاړه اخستې و . خپل اولادونه يې نه درلودل. زړښت ته ور نزدې شو . ښځه يې هم شنډه شوې وه ، ددې تر څنګ ډيره کمزورې شوې هم وه . هغه به ډير وخت مريم عليه السلام په خپله حجره کې په عبادت کې مصروفه پرېښوده او دروازه به يې پسې تړله او خپلې حجرې ته به ورته. خو کله به چې را ستون شو نو د مريم عليه السلام تر مخ به يې تازه ميوې او خوارک کوت. ترې ويې پوښتل چې دغه ټول هر څه تا ته له کومه راځي ؟ هغې ځواب ورکړ چې دا الله له اړخه. هغه چې هر چاته وغواړي بې حده او حسابه روزي ورکوي. د ذکريا عليه السلام ذهن سمدستې همغې لورې ته ولاړ او ويې ويل چې زه هم دا الله تعالې څخه زوې غواړم ، په دې اساس يې دعا وکړه چې:

»اې زما پروردګاره ! د زړښت په اساس مې هډوکي کمزورې او د سر ويښتان مې سپين شوي دي ، اوما چې کله هم له تا غوښتي تا بې برخې نه يم پريښې. او ماته زما څخه وروسته زما د ورورګلوې څخه د بدکاريو په اړه ويره ده ، زما ښځه شنډه ده خو ته ما ته د خپل خاص فضل له مخې زوې را په برخه کړه «

)مريم: ۵-۴/۱۹(

غور وکړئ چې الله ته د ورسيدو له پاره وسيله څه شې دې ؟ په بل عبارت: دعا په خپله وسيله ده. الله تعالې اولاد ورکوي او که نه هغه هم بزرګان درلودل. دعاګانې همغه اوري ، تاسې يې هم د همغه څخه وغواړئ ، هغه ستاسو دعا اوری او د هغه پرته بل هيڅوک تاسې ته څه نه شي درکولې ، په قران کريم کې په يوه بل ځای کې فرمايي چې:

»د زمکې او اسمانونو سلطنت د الله له پاره دي ،هر څه چې وغواړي پيدا کوی يې، چاته چې وغواړی لوڼي ورکوی او چاته چې وغواړي زوې، اويا لوڼی او زامن دواړه ور کوي او څوک چې وغواړي شنډ يې پرېږدي.« (الشورې: ۵۰-۴۹/۴۲(

که چيرې تاسې هم اولاد غواړئ نو په همدې توګه يې وغواړئ ، د درګاه ګانو خاورې مه څټئ ، ما د زکريا عليه السلام دغه دعا په خپل ځان باندې هم ازمېښت کړې ده او دا ډيره مجربه نسخه ده:

»رب هب لي من لدنک ذرية طيبة انک سميع الدعاء –اې زما پروردګاره ! ماته د خپل قدرت له مخې پاکيزه اولاد را په برخه کړې ، بې شکه چې ته دعا اوريدونکې يې. « (ال عمران ۳/۳۸ (

د سيدنا ايوب عليه السلام قصه:

اوس نو د يوه ناروغه قصه واورئ ! سيدنا ايوب عليه السلام د الله تعالې نبي و ، ازمېښت پرې راغې او ناروغه پريوت. ان تر دې چې ناروغتيايې اخري حد ته ورسيده. اولاد يې هم ټول له منځه ولاړ. مال او دولت يې هم له يوه سره ختم شو. نوکرانو او چاکرانو يې هم خدمت پريښود . ديوې پرته يې نورې ټولې ښځې هم بې وفا وختلې او ترې ولاړې. د روغتيا له پاره يې وسيلې ته اړتيا وه ،خو په ښکاره توګه څه نه تر سترګو کيدل. دا الله تعالې په دربار کې يې عرض وکړ چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»بې شکه چې ما ته ډیر زیات تکلیف رسیدلې او ته د ټولو رحم کونکو څخه ډیر زیات رحم کونکې یې» (الانبیاء: ۲۱/۸۳)

زه خو دعا کوم چې: اې زمونږ ربه ! د ټولې نړۍ ناروغانو ته شفا ور په برخه کړه. خو که چیرې ته ناروغه یې نو د درګاه ګانو د خاورو د څښتولو په ځای د مالک الملک الله سره په خبر و پیل وکړئ ، او د اسې ورسره مخاطب شئ لکه د غه ناروغ چې ورسره شوې و . په دې خبره کې به هیڅ ډول مبالغه نه وی چې هر هغه خبره چې د زړه څخه را بیرون کیږي هغه ډیره اغیزمنه وي ، همدا دعا وسیله ده. ستا نیت ، ستا خلوص او ستا یقین پخپله ډیره غوره وسیله ده.

سیدنا موسې علیه السلام:

راځئ او س د یوه مسافر وسیله ووینئ او دا چې هغه څه ډول د خپل ځان له پاره د کومک غوښتنه کوي. موسې علیه السلام د الله نبي و ، او الله تعالې هغه د فرعون د ټولو بندیزونو سره سره را پیدا کړ ،بلکه پخپله د فرعون په غیږ کې یې راستر کړ ، یوه ورځ د دوو جنګ کونکو څخه یې یوه د موسې علیه السلام څخه د بسپنې غوښتنه وکړه ، خبره نه منونکې ته یې چې کله یو سوک ورکړ نه هغه په زمکه پریوت او مړ شو . هغه کس یې چې خلاص کړې و په بله ورځ یې وکوت چې د یوه بل کس سره په جګړه بوخت دې او بیا یې د موسې علیه السلام څخه د بسپنې له پاره ورغږ کړ . موسې علیه السلام ور مخته شو او ورته یې وویل چې ته هره ورځ په جنګونو کې بوخت یې. هغه د دې ویرې چې د پرون په څیر به نن ما په سوک ووهي او وبه مې وژني ، ورته یې وویل چې ته غواړې ما هم هغسې ووژنې ، لکه پرون دې چې هغه بل سړې په سوک وواژه ! په دې توګه د تیرې ورځې د قتل راز را څرګند شو ، خبره د فرعون دربار ته ورسیده او د موسې علیه السلام د وژلو حکم صادر کړل شو . د فرعون په درباریانو کې یو کس د موسې علیه السلام خیر غوښتونکې و ، هغه را منډې کړې او موسې علیه السلام یې د حالاتو څخه خبر کړ . او مشوره یې ورکړه چې د مصر څخه بیرون کومې لورې ته و تښتې. موسې علیه السلام و تښتید ، ویریده هم او لاره ورته هم نه معلومه. ډیر لرې واټن یې وواهه او وږې تږې د یوه ښار تر څنګ د یوه کویې سره نژدې د ونو بوټو په ګڼ ځای کې کیناست. خلکو به اوبه را خستې. موسې علیه السلام دوه ځوانې نجونې وکتلې چې خپلې اوزې یې د اوبو څخه په سختۍ سره تمبولې ، د موسې علیه السلام زړه پرې خوږ شو ، نژدې ورغې او علت یې ترې وپوښت. نو هغوې ورته خپله مجبوري وویله. هغه د نیک خویه خلکو په څیر کار وکړ ، نارینه یې د هغه ځایه لرې کړل او دا دواړه نجونو یې را مخته کړې او د هغوې مال یې خړوبه کړ. لکه چې قران کریم فرمایي:

»موسې د هغوې څناورو ته اوبه ورکړې ، بیا یوه سوري کې کیناست او ویې ویل چې: اې زما پالونکیه ربه ! د ښیګڼو څخه چې هر څه ته ما ته را نازل کړې نو زه د هغې محتاج یم.» (القصص: ۲۸/۲۴)

غور وکړئ ، د وسیلې له پاره چې هره خبره د زړه څخه را وزي هغه اغیز شیندي ، پخپله دعا وسیله ده ، هغه ته نه یواځې د اوسیدو ځای ور په برخه شو بلکه ښځه ورته هم تر لاسه شوه. هغه ته د یوه بزرګ شفقت ور په برخه شو او په دې توګه ورته سکون را پیدا شو.

سیدنا لوط علیه السلام

راځئ اوس د الله د داسې یوه نبي قصه ولولو چې عزت یې تر ګواښ لاندې دې ، هیڅوک یې پوښتنه کونکې هم نه شته. دا د الله بنده او د سیدنا ابراهیم علیه السلام وراره دې. هغه د سیدنا ابراهیم علیه السلام سره یو ځای هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې و ، هغه د سدوم دکليود خلکو د اصلاح کولو له پاره مامور شوې و . په دې خلکو کې بې حيايي تر خپلې اخرې پولې پورې رسيدلې وه. نارينه و دنارينه و سره (لواطت)يا بدفعلي کوله او په دې باندې يې فخر او وياړ هم کاوه. لوط عليه السلام تر ډيرې مودې پورې دخپل قوم دغه ناوړه کارونه زغمل ، بلاخره د الله تعالي له اړخه په هغوې نيونه راغله. داسې وشول چې ملايکې د ډيرو ښايسته هلکانو په څير دې قوم ته راغلې ، لوط عليه السلام دهغوې په کتلو سره ډير وارخطا شو ، هغه په خپل کور کې دې ميلمنو ته ځاې ورکړ ، قوم يې په کور راوخوت او په کلکه يې ترې و غوښتل ترڅو دا ښايسته هلکان هغوې ته ور حواله کړي. لوط عليه السلام ورته عذر او زارۍ کولې او ورته يې ويل چې ما دخپلو دغو ميلمنو تر مخه مه سپکوئ، خو دهغوې غوښتنه وار په وار ځواکمنيده. لوط عليه السلام دخپلو لوڼو اويا دهغوې دښځو په لور ورته اشاره وکړه چې خپلې غوښتنې دهمغوې څخه په شرعي لاره پوره کړي ، خو دهغه دا خبرې بې ګټې وې ، لوط عليه السلام ورته د ناهيلۍ په حال کې وويل چې ايا ستاسو تر منځه کوم پوه او د عقل خاوند شته چې زما په دې خبرو غور و دقت وکړي. هغه په افسوس سره وويل چې: کاشکې ما يوه مضبوطه کلا درلودې چې پناه مې په کې اخستلاې شوې ، شپه راغله ، قوم يې د کور دديوالونو څخه را پورته شول اودکور انګړ ته را ننوتل ، دروازې يې ورماتې کړې نو په دې وخت کې لوط عليه السلام دالله تعالې څخه مرسته و غوښته. په دې اړه قران ته غوږ شئ.

»اې زما ربه ! ددې مفسد قوم پر خلاف زما سره مرسته او کومک وکړې.» (العنکبوت: ۲۹/۳۰(

»هغوې هغه د خپلو ميلمنو دخوندي ساتلو څخه منع کاوه نو مونږ دهغوې سترګې ړندې کړې«.

)القمر: ۵۴/۳۷(

غور اودقت وکړئ ! څومره بې وسې وه خو دخپل قوم په مقابل کې يې هيڅ هم نه شو کولې. اخر يې دالله تعالې په دربار کې فرياد وکړ، نو اوس څه شې وسيله شو ؟...دعا.....دعا وسيله وګرزيده ، ډيره ستره وسيله ، خبره را نه اوږديږي ، اوس زه غواړم نور مثالونه همدلته پريږدم او د رسول الله صلی الله عليه وسلم لورې ته را ګرځم.

ددواړو جهانونو سردار (صلی الله عليه وسلم:(

حالات داسې شول چې قريشو رسول الله صلی الله عليه وسلم دمکې څخه وويست ،بيا يې په مدينی باندې هم يرغل راوړ، تر څو پير او مرشد د مريدانو سره يو ځاې له منځه يوسی ، د بدر په ميدان کې مقابله وشوه ، توازن ته ووينئ ، يوې لورې ته زر کسه ازميښت شوې جنګي ځواک او بلې لورې ته:

تهې ان کې پاس دو گهوڑے چهـ زرهين ، اٹهـ شمشيرين پلٹنې آئے تهۓ يه لوگ دنيا بهر کې تقديرين

»دهغوې سره وو دوه آسونه ،شپږ زرهی او اته توري راغلی ودوې تر څو بدل کړي ددنيا تقديرونه «

دا وه تش لاسی درې سوه ديارلس مسلمانان ،دهر کتونکې سترګې ورته دحيرانتيا څخه خلاصې پاته کيدې. هغوې په پوره پوهې سره خپل ځانونه دمرګ په کومې کې ور غورځول ، د دواړو جهانونو سردار ټوله شپه په خپله خيمه کې ژاړې او د الله دربار کې دعاوې کوي ، اوښکې تويوي اودا دعا لولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»اې زما الله ! هغه وعده چې له ماسره دې کړې وه ، پوره کړه. اې زما ربه ! که چیرې د اسلام دغه کوچنۍ ډله له منځه ولاړه شي نو بیا به ستا عبادت هیڅوک نه کوي «

)صحیح مسلم ، الجهاد ، باب الامداد بالملائیکه في غزوة بدر و اباحة الغنائم ، ۱۷۶۳م حدیث (.

یو شاعر دا دعا داسې را لنډه کړې ده:

»یا الهی ! اوس نو ته هغه د معراج د شپې وعده پورا کړه ، هغه وعده دې چې د محمد سره کړې وه هغه همدا نن پوره کړه.

که چیرې د ښمنانو هغه د دې نړۍ څخه محو کړ ، نو په دې جهان به ستا د عبادت کولو له پاره هیڅوک نه وي «.

اوس نو همتاسو پخپله پریکړه وکړئ چې مشکل اسانه ونکی څوک دې ؟ او بیا ووینئ چې د الله تعالې څخه د غوښتلو له پاره څه ډول وسیله په کار ده؟

خوله بنت ثعلبه رضی الله عنها:

اوس دیوې ښځې خبرې واورئ ، دا ښځه د بني خزرج د قبیلې پورې تړلې ده ، میړه یې ورته په غصه کې مور وویلې ، د رواجي دستور په اساس دا یو داسې طلاق و چې بیرته ستنیدل ترې نا شوني و. دا ښځه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغله ، رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته د دستور په مطابق وویل چې دا خو طلاق دي ، د کائناتو د ټولو غوره شخصیت څخه د ناهیلۍ وروسته دا ښځه هملته کیناسته او د الله تعالې په وړاندې یې فریاد پیل کړ او تر هغې وخته پورې یې د پورته کیدو څخه انکار کاوه ترڅو چې دا رواج شوې دستور لغوه شوې نه و. په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې د وحې د راتلو حالت راغې او دا آیاتونه را نازل شول.

»بې شکه الله د هغې ښځې خبره واوریده چې له تاسره یې د خپل میړه په اړه جګړه کوله ، د الله تر مخه یې فریاد کاوه ،الله ستاسې د دواړو خبرې اوریدې ، بې شکه چې الله اوریدونکې او کتونکې دې. ستاسې څخه چې کوم خلک د خپلو ښځو څخه ظهار کوي (یعنې میندې ورته وایی) ، د هغوې ښځې د هغوې میندې نه ګرزیږي ، د هغوې میندې همغه دي چې دوې ترې پیدا شوي دي. هغوې په ژبو باندې ډیره ناخوښه او دروا غ خبره کوي خو الله بښونکې او عفوه کونکې ذات دې.«(المجادلة: ۲-۱/۵۸(

فکر وکړئ چې هغه خلک څومره ناپوهه دي چې په الله باندې درواغ وایی ، چې ګویا هغه د هغوې خبره نه اوری ، دا داسې ستره ګناه ده چې د الله تعالې د غضب سبب ګرځي. الله تعالې یې اوري خو چې څوک بلونکې خو وی. مونږ خو د کرم لورې ته میلان لرو ، چې کوم سوال کونکې نه شته نو لاره به څوک و ښئ؟ لاره او منزل نه شته ، روزنه عامه ده خو وړ جوهر نه شته ، او د هغې خاورې څخه چې د ادم تعمیر شوې دې دا هغه خاوره نه ده .

د الله تعالې دروازه مه پریږدئ ، له ځانه داسې فقیر جوړ کړئ او د هغې د دروازې درشیي دومره کلک و نیسئ چې تاسو د هغه په بندګۍ متیقین شئ. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»د الله څخه په پوره یقین سره دعا وغواړئ ، ضرور به قبلیږي. خو په دې پوه شئ چې د غافلو او لوبیدونکې زړونو دعا نه قبلوي.» (جامع الترمذي ، الدعوات ، باب ب ۶۵، ۳۴۷۹م حدیث(

یعنې په داسې توګه دعا مه غواړئ چې د کوم زیارت سره مو هم د وفادارۍ ژمنه تړلې وي او په رسمي توګه دعا د الله تعالې څخه غواړئ. حقیقت دا دې چې الله تعالې د خپلو بندګانو سره ډیره زیاته مینه او محبت کوي ، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي چې:

»بې شکه ، ستا رب حیا کونکې او کریم ذات دې. هغه د خپلو بندګانو څخه حیا کوي ، چې کله د هغه بنده خپل لاسونه د دعا له پاره پورته کړي او هغه دې د هغه لاسونه د هغه لورې ته خالي را وګرځوي « .

)سنن ابي داود ، الوتر ، باب الدعاء ۱۴۸۸م حدیث(

د غه ډول دعا زده کړئ لکه څنګه چې سیدي خوله رضی الله عنها الله ته کوله. د هغې په دعا باندې الله تعالې سمد ستي وحې را نازله کړه ، دا الله تعالې دومره باریک لیدونکې او دومره نژدې دې چې سمد ستي یې یو رواجي قانون منسوخ کړ او په راتلونکې کې یې د داسې عمل کونکو له پاره سزا و ټاکله. د مجادلې سورت ولولئ..

خو یوه په زړه پورې خبره به تاسې ته وکړم او هغه دا چې د ې ښځې ته د صحابو تر منځ ډیر ستر مقام په برخه شو ځکه چې هغې داسې یو فریاد وکړ چې د عرش مالک پرې فورا او سمد ستي مهربانه شو او حکم یې را ولیږه.

یوه ورځ سیدنا عمر رضی الله عنه د څو کسو صحابوو سره یو ځای روان و ، چې په لاره کې ورته دا ښځه مخته راغله ، هغې سیدنا عمر رضی الله عنه تم کړ ، هغه رضی الله عنه تر ډیره پورې سر ټیټ کړې و او د هغې خبرې یې اوریدلې ، یوه ملګري یې ورته وویل چې: امیر المؤمنین ! تا د قریشو سرداران د دې بوډۍ له پاره دومره اوږده و درول. سیدنا عمر رضي الله عنه ورته وفرمایل: تاسې پوهیږئ چې دا څوک وه ؟ دا خوله بنت ثعلبه رضی الله عنها وه ، دا هغه ښځه وه چې د هغې شکایت په اوه اسمانونو کې اوریدل شوې و. په الله سوګند چې که دې ښځې زه د شپې تر ناوخته پورې هم درولې وای نوزه به ورته ولاړ وای. او یوائې د لمونځونو په وخت کې به مې ترې معذرت غوښت«.

یو ځل دا ښځه د سیدنا عمر رضی الله عنه سره په لاره کې مخ شوه ، سلام یې ورته وکړ ، د سلام ځواب یې ورکړ او ورته یې وویل چې:« اې عمره ! یو وخت و چې ما ته د عکاظ په بازار کې کتلې وې ، هغه وخت یې تا ته عمیر وایه ، کوتک به دې په لاس کې و او ګډې به دې څرولې ، بیا څه موده تیره شوه او ستا نوم عمر وګرزید . او بیا یو وخت داسې راغې چې ته امیر المؤمنین شوې ، د رعیت په اړه دې د الله نه ویره وکړه ، یاد ساته ، هغوې چې د الله د وعید څخه ویریږي نو هغه ته لرې کس هم د خپل خپلوان په څیر ښکاري ، هغه چې د مرګ څخه ویریږي د هغه په اړه دا اندیښنه وي چې هغه به هغه څه له لاسه ورکړي د کوم څه د خوندي کولو له پاره چې هڅې کوي.» جارود عبدي رضی الله عنه چې د عمر رضی الله عنه سره یو ځای و ، وویل: اې ښځې ! تا د امیر المؤمنین تر مخه ژبه را وویستله ! سیدنا عمر رضی الله عنه ورته وویل چې:« پوهیږې چې دا څوک ده ؟ د دې خبره خو د اوه اسمانونو نه پورته اوریدل شوې په دې خاطر عمر د دې خبرې په ډیر غور سره اوریدل غواړي «

لږ څه غور وکړئ ! د ې ښځې ته رسول الله صلی الله علیه وسلم ځواب ورکړې و چې: اوس هیڅ نه کیږي ،مګر الله تعالې ورته وفرمایل چې: « و تشتکی الې الله» یعنې د هغې شکایت پخپله وسیله وګرزیده

(c) ketabton.com: The Digital Library

»دزړه څخه چې کومه خبره راو ځي اغيز لري.«

تر ټولو ستره وسيله:

دصالح عمل او دعاو څخه بله ستره وسيله نه شته. لکه چې الله تعالې فرمايي:

»اوستا پروردګار فرمايي چې: تاسې له ما څخه دعا وغواړئ، زه ستاسې دعاوې قبلوم، هغوې چې په ضد کې را ځي اوزما دعبادت څخه مخ اړوي هغه به هرومرو ذليل او خوار ګرځي او ددوزخ په اور کې به ور اچول کيږي» (المؤمن: ۴۰/۶۰)

آيت په څرګنده توګه بيانوي چې دعا عبادت دې او يوازې د الله حق دې چې ورته وکړل شي. ددعا نه کول تکبر او لويې ده او دنه غوښتونکو ځاې جهنم دې. اوس يوه په زړه پورې قصه بيانوم او خبره را لنډوم.

د سيدنا ابن عمر رضى الله عنهم څخه روايت دې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي چې: ستاسې څخه مخته درې کسه تيرشوې، هغوې په لاره روان و چې ناڅاپه پرې باران را وورید. هغوې په يوه غار کې پناه واخسته.(دپاسه پرې يوه ستره تيږه را پريوته) او دغار خوله يې بنده کړه. يوه بل ته وويل چې: ملګرو ! په الله سوګند چې د ريښتيا پرته به بل هيڅ څه تاسې ددې مصيبت نه خلاص نه کړي. په دې خاطر تاسو هر يوه ته په کار دي چې دهغه څه په وسيله دعا وغواړئ چې دهغې په اړه تاسو پوهيږئ چې هغه عمل مو په خالصه توګه د الله په خاطر کړې و.

دلمړي وګړي قصه:

دهغوې دډلې څخه يوه وويل چې: اې الله ! ته ښه پوهيږې چې ما يو مزدور درلود چې د اوه منو وريجو په بدل کې يې زما نوکري کوله، هغه ولاړ او مزدوري يې پريښوده، ما دهغې دغه اوه منه وريجې په پټي کې و کرلې اوبيا مې دهغې په پيدا وارو باندې حيوانات واخستل. بيا يوه ورځ هغه مزدور ما پسې دخپلې مزدورۍ د اخستلو په خاطر راغې. نو ما ورته وويل چې هغه حيوانات ټول مخکې کړه او يوسه يې. هغه راته وويل چې له ماسره ټوکې مه کوه، زما له تاسره د مزدورۍ اوه منه وريجې کيږي همغه راکړه. ما ورته وويل چې همغه حيوانات مخته کړه او يوسه يې. ځکه دا حيوانات مې ټول د هغو اوه منه وريجوپه حاصل اخستې دي. بيا هغه وګړي هغه ټول حيوانات له ځانه سره يوړل. نو اې الله ! ته پوهيږې چې ما دا کار يوازې اويوازې ستا څخه دويرې په خاطر کړې دې، اوس نو زمونږ له مخې دا تيږه لرې کړه، همغه و چې هغه تيږه لږ څه وخوزيده.

ددويم وګړي وسيله:

بيا هغه دويم وويل چې: اې الله ! ته ښه پوهيږې چې زما مور او پلار زاړه شوي دي، ما به هره ورځ هغوې ته د ميږو تازه شيدې ور رسولې، يوه شپه په اتفاقي توګه زه هغوې ته دومره ناوخته ور ورسيدم چې هغوې دواړه ويده شوي وو، زما کوچنيانو د لوږې له لاسه برېږې وهلې، ما خپلو کوچنيو وږو بچيانو ته د مور و پلار څخه د مخه ځکه شيده ور نکړل چې هغوې دواړه ويده شوي و او ما دا مناسبه و نه ګڼله چې هغوې را ويښ کړم، اودا مې هم نه شو زغملې چې هغوې همداسې پريږدم. ځکه ويريدم چې ددې شيدو د نه څکلو په اساس به هغوې کمزورې شي. ما ټوله شپه په انتظار کې تيره کړه ان تر دې چې سهار شو. اې الله ! ته پوهيږې چې ما دا کار ستا څخه د ويرې په اساس کړې دې، نو اوس زمونږ څخه دا تيږه پورته کړه، همغه و چې هغه تيږه لږ څه نوره هم وخوزيده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دریم وګړي وسیله:

ددې نه وروسته هغه دریم وګړي وویل چې: ته ښه پوهیږې چې زما د کاکا یوه لور وه چې زما ډیره زیاته خوښیده. ما دهغې څخه د (ناروا کار) غوښتنه وکړه هغه د سلو اشرفیو داخستلو پرته نه راضی کیده. ما دهغو اشرفیو د تر لاسه کولو له پاره منډې ترړې وکړې، کله مې چې تر لاسه کړې نو هغه اشرفۍ مې هغې ته ورکړې او هغې خپل ځان زما په واک کې راکړ. کله چې زه دهغې ددواړو پښو تر منځ کیناستم نورا ته یې وویل چې د الله نه وویریږه، اوزما د بکارت مهر په ناحقه (د نکاح نه پرته) مه ماتوه. نو زه راپورته شوم، هغه سل اشرفۍ مې هم ور پریښودې، اې الله! ته ښه پوهیږې چې ما ستا د ویرې په اساس هغه کار پریښود. په دې اساس زمونږ دمخې څخه دا تیږه لرې کړه. همغه و چې الله تعالې هغه تیږه په پوره توږه دهغه ځایه شاته کړه او هغه درې واړه بیرون را ووتل.»(صحیح بخاري، الحرث و المضارعة، باب اذا زرع بما ل قوم.... ۲۳۳۳م حدیث) همدا راز (سهی مسلم، الذکر و الدعاء...باب قصة اصحاب الغار.. ۲۷۴۳م حدیث)

غور اودقت وکړئ! هغه نیک عمل چې یواځې دالله درضا د تر لاسه کولو له پاره تر سره شي همغه عمل او تر څنګ یې دخلوص نه ډکه دعا پخپله ستره وسیله ده. دا دبنده کار دې چې د الله د دروازې درشیي پرې نه ږدې او دهمغې په غلامۍ کې شپه او ورځ مصروف و اوسي.

د ژوندیو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه:

دنورو څخه د دعاو کولو غوښتنه همغه وخت ګټوره ثابتیدای شي چې په خپله یې ته هم وکړې او د الله تعالې اجازه هم وي، خوکوم بزرګ چې ومري نو دهغه له پاره مونږ ژوندی باید دعاوې وکړو. په خپله دعا کول او د ژوندیو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه هم سهی خبره ده اودا کار په صحابه وکې هم موجود و. سیدنا انس رضی الله عنه وايي چې کله به قحط راغې نو سیدنا عمر ابن الخطاب رضی الله عنه به د سیدنا عباس بن عبد المطلب په وسیلې سره د باران کولو دعا کوله او ویل به یې:

»اې زمونږ ربه! مونږ ددې نه مخته ستا لوري ته درسول الله صلی الله علیه وسلم وسیله خپلوله. (یعنې داستثقا له پاره به مو دعا کوله) او تا به پر مونږ باران کاوه. خو اوس مونږ ستا لوري ته ستا د نبي صلی الله علیه وسلم د کاکا وسیله اختیاروو، (یعنې دهغه په لاسو دعا کوو) نو پر مونږ باران وروه. سیدنا انس رضی الله عنه وايي چې: بیا به باران پیلیده.

او که نه هلته خو د پیغمبر صلی الله علیه وسلم قبر موجود و، نو که چیرې د هغه د قبر په وسیلې سره ددعاو غوښتنه د صحابه کرامو عقیده وایی نو بیا خو به هغوې همله ته په قبر باندې حاضریدای، او سیدنا عباس رضی الله عنه ته به یې ځنګل ته د ورتللو تکلیف نه ورکاوه. ددې نه څرګندیږي چې د وفات شوي وګړي د قبر په طفیل او واسطې سره ددعا د غوښتلو عقیده زمونږ د لارښود او رهنما، د کامل پیر او امام اعظم صلی الله علیه وسلم له اړخه مسلمانانو ته ورکړل شوې نه ده. او که نه حسین رضی الله عنه به دخپلې کورنۍ دنیا دغسې په داو نه وې ایښې، بلکه هغه به همله ته په مدینه کې دهغه قبر نه لاسونه چاپیره کړې وې، چیرې چې دهغه ستر نیکه، امام الانبیاء، د انسانانو ویاړ لې سردار محمد صلی الله علیه وسلم ارام کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبر پالنې ناروغتیا دمسلمانانو تر منځ د وبا د ناروغتیا په څیر خپره شوې ده ،ما یو کس د یوه مزار څخه د وتلو په وخت کې کوت ، چې بیا بیا یې ویل: ډیره ښه پیره !لکه څنګه چې ستا خوښه وی.. ما ترې وپوښتل چې پیر دې څه کړي دی ؟ ځواب یې را کړ چې: زما دلته دحاضرۍ د ورکولو دومره موده شوې ده خو زما مراد تر اوسه پورې نه دې پوره شوې ، ما ورته وویل چې: محترمه !الله ته ورغږ کړه. ویې ویل چې: همدا پخپله الله دې !نعوذبالله(انا لله و انا الیه راجعون. (

الله دې داسې ناپوهانو ته لارښوونه وکړي. امین

نیک عمل څه ته وایی:

هغه نیک عمل د الله په دربار کې قبلیږي چې د الله تعالې دخوشحالۍ له پاره، دهمغه له ویرې او درسول الله صلی الله علیه وسلم د تګلارې سره سم تر سره شوي وي. لکه چې قران کریم فرمایی:

»اې زما پیغمبره !دوي ته ووایه چې که چیرې تاسې دالله سره محبت کول غواړئ نو زما پیروي وکړئ ، الله به له تاسې سره محبت وکړي او ستاسې ګناهونه به در وبښي ، هغه ډیر زیات بښونکې او مهربانه ذات دې. « (العمران: ۳/۳۱)

یعنې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم پیروي پخپله ستره وسیله ده،دهمدې په واسطه د الله تعالې اذن او اجازه تر لاسه کیږي ، اوهمدا د الله تعالې له اړخه اجازه ده.

د دعا کولو اهمیت:

دعا یوه مکمله او مضبوطه وسیله ده. په قران اوحدیث کې یې زیات فضایل راغلې دي چې دهغې لړۍ څخه دغه څو د نمونې په توګه یادوو:

- سیدنا سلمان فارسي رضی الله عنه فرمایی چې یوځل نبي کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل: تقدیر د دعا پرته بل هیڅ شې نه شي بدلولې او عمر د نیکۍ پرته بل شي نه شي زیاتولې «.

)جامع الترمزي ، القدر باب ماجاء الایرد القدر الا الدعاء ۲۱۳۹م حدیث(

- سیدنا نعمان بن بشیر رضی الله عنه فرمایی چې: نبې کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې :

»دعا په خپله عبادت دې« (جامع الترمزي ، الدعوات ، باب منه الدعاء مخ العبادة ، ۳۳۷۲م حدیث ، و سنن ابن ماجه ، الدعاء ، باب فضل الدعاء ۳۸۲۸م حدیث (

بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې:

»ستاسې پروردګار فرمایی چې: تاسې دعا له ما څخه و غواړئ ، زه ستاسې دعا قبلوم. هغه خلک چې زما د عبادت (دعا) څخه تکبر کوي هغوې به ډیر ژر په ذلیله توګه ددوزخ په اور کې ور واچول شي.« (المؤمن: ۴۰/۲۰)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- سيدنا ابوهريره رضی الله عنه فرمايي چې: د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې: هر هغه څوک چې د الله تعالې څخه دعا نه غواړي ، الله ترې ناراضه کيږی. » (جامع الترمزی ،الدعوات ، باب منه من لم يسال الله يغضب عليه ، ۳۳۷۳م حديث (

- الله تعالې فرمايي چې :

»ايا الله د خپل بنده له پاره کافي نه دې ؟» (الزمر: ۳۹/۳۶(

دا پوښتنه د هغو خلکو عقل ته دفکر کولو بلنه ورکوي چې د الله تعالې دروازې پريږدي او اخوا ديخوا ځايو کې تيندکونه وهي.

- الله تعالې فرمايي چې: « کله چې زما بندګان له تا څخه زما په اړه و پوښتي (نو ورته ووايه چې) زه ډير نزدې يم ، کله چې يو دعا کونکې دعا کوي نو زه يې قبلوم ، نو د هغوې له پاره هم په کار دي چې زما د حکم متابعت وکړي او يو اځې پر ما ايمان ولري تر څو ښګينه بيامومي «.

)البقرة: ۲/۱۸۲(

دعاګانې ولې نه قبليږي ؟

دا ډيره مهمه او په زړه پورې پوښتنه ده. ددې علت څو ډوله شونې دي. څو د هغوې څخه يو دا دې چې د دعا کولو په وخت کې د اخلاص کمښت موجود وی. که چيرې د انسان تکيه په بل کوم قوت ، په خپل ځواک او ذهانت ، په کوشش ، سپارښتنه ، رشوت اويا نورو ذرايعو باندې وی نو بيا خو په الله تعالې باندې تکيه او باور کميږي نو هغه به بيا د الله تعالې څخه رسمې دعا غواړی ، الله تعالې به هم هغه همغو ذرايعو ته ورحواله کړي ، دا نه وايو چې انسان دې هغه جايز او شرعي ذرايع پريږدي ،خپلې هڅې دې کوي خو د هغې حتمي پايلې دی پر الله تعالې باندې پريږدي.

دويم علت يې مصلحت دې. مور په انسان تر ټولو ډيره مهربانه اوشفيقه اوسي ، کله چې مور محسوس کړي چې دهغه کوچنې دکوم داسې شي په لور لاس ور اوږدوي چې هغه ته ضرر رسونکې دې نوبيا دخپل کوچني ددې غوښتنې په کلکه مخالفت کوي ، که چيرې دا کوچنې دغه ضرر رسونکې شې په لاس کې هم واخلي نو بيرته يې ترې په زور اخلي ، که څه هم دا کوچنې په چغو چغو و ژاړی او د خپلې مور په دې کار احتجاج هم وکړي. بلکه که چيرې د خوړلو کوم مضر شې په خوله کې هم واچوي نوبيا دهغه په خولې کې ګوتې ننباسي او هغه شې ترې بيرته راباسي ،که څه هم هغه کوچنې دا کار په خپل ځان باندې ظلم او تيرې هم وګڼي.

د نبي کريم صلی الله عليه وسلم د ارشاداتو څخه ډاګيزه کيږی چې الله تعالې په خپلو بندګانو باندې د مور څخه هم ډير شفيق اومهربانه دې. کله چې بنده ورته د دعا له پاره لاس اوږدوي او هغه د بنده له پاره ګټور نه وي نو هغه ورته نه ورکوي ، بلکه هر هغه نعمت چې د بنده له پاره ضرر رسونکې وي نو که هغه ورکړي هم بيرته يې ترې اخلي ، اودا دهغه د شفقت يوه ننښه ده. لکه څنګه چې يو کوچنې په هر حال کې چې وي د مور لمنه نه پريږدي ، بلکه دهغې په غيږ اولمن کې د ډاډ او سکون احساس کوي او هغه د خپل ځان له پاره د رحمت مجسمه ګڼی ، نو په همدې توګه انسان ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کار دي چي د الله تعالی رحمت څخه هیڅکله هم ناهیلي نه شي. ځکه چي الله تعالی خو د مور څخه هم ډیر شفیق او مهربانه دي. د یوه روا او جایز شي د تر لاسه کولو هڅې دي په پرلپسې توګه کوي، او د دعا په غوښتلو کې دي تنبلي نه کوي، ځکه چي ګټور شي الله تعالی ورکوي، او که نه دهغې نعم البدل ورکوي او یا دهغه دعا د قیامت له پاره ذخیره کوي، په هر صورت د الله تعالی او بنده تر منځ اړیکي باید په پرلپسې توګه قایم و اوسی، د ټولو هڅو او کوششونو پایلي دهغه په رحمت پوري تړلي دي. د جایزو اوروا هڅو تر څنګ باید سترګې دهغې په رحمت باندې نښتې وي، په همدې کې سکون او عافیت دې، لکه چي الله تعالی فرمایي:

»مونږ انسان پیدا کړ، او مونږ په دې پوهیږو چي د هغه په زړه کې څه ډول خیالات را پیدا کیږي، او مونږ هغه ته دهغه د شارګ څخه هم ورنژدې یو.« (ق: ۵۰/۱۶)

افسوس دهغو بې شعوره انسانانو په ناپوهۍ باندې چي د شارګ څخه نژدې او دزړه د خیالاتو پوهیدونکي هیروي او دهغو خلکو په لور میلان پیدا کوي چي الله یې په اړه فرمایلی دی چي هغوی په ژوند کې بې وسه دي، د مړینې وروسته بې خبره دي او دقیامت په ورځ به انکار کوي.

اې خلکو ! د الله تعالی سره د مخاطب کیدو لارې چارې زده کړئ، هغه د ځواک خاوند دې، مجبور نه دې. هغه د شارګ څخه هم نژدې دې، لرې نه دې. دهغه علم مکمل دې، د نورو په څیر نامکمله او نیمګړې نه دې، هغه ته زوال، کمزوري او مړینه نه شته، بلکه:

»هغه ژوندی دې، دهغه پرته بل دعبادت وړ څوک نه شته، بس همغه ته په خالصه توګه ورغږ کړئ، او دهمغې عبادت وکړئ، ټول تعریف یواځې د الله له پاره دې چي د ټولو جهانونو پروردګار دې «.

)المؤمن: ۴۰/۶۵ (

»ته دبتانو څخه هیله من یې او د خدای څخه ناهیلې، نو ماته ووایه چي د دې نه اخوا نور کفر به څه وي«

دعلي هجوري فرمان:

دا هغه بزرګ دې چي د تبلیغ په لړ کې یې د افغانستان دغزنی د ولایت څخه لاهور ته تشریف راوست. او بیا د مړینې وروسته همد لته په لاهور کې ښخ کړل شو. اوس دهغه په مزار باندې ډیر کې خلک غیر شرعي او غیر اخلاقي حرکات تر سره کوي او دهغه پورې خپلې هیلې تړي، هغه په خپل مشهور کتاب (کشف الاسرار) کې خپل ځان مخاطب کړې او لیکلی یې دی چې:

»اې علي ! خلک تا ته ګنج بخش (خزانه بخښونکې) وایی، خو ستا په واک کې چا ته د ورکولو له پاره یوه پیسه هم نه شته. ته په دې باندې مه ویاړیږه، ځکه چي ګنج بخش او رنج بخش یواځې د الله تعالی ذات دې«.

خو د دې قوم به څه حال وی چې اصل دا تا ګنج بخش یې پری ایښې او هغو بزرګانو ته داتا او ګنج بخش وایی او دهغوې روحونو ته تکلیف ور رسوي، په یقین سره دقیامت په ورځ به الله تعالی دهغوي څخه پوښتنه کوی، دا ټوله لړۍ د یوه کارو بار په خاطر روانه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددعا کولو طریقه:

په قرانکریم کې الله تعالې دډیرو انبیاؤ کرامو هغه دعاوې را نقل کړي دی چې هغوې په مختلفو حالاتو کې الله تعالې ته کړي دي تر څو مسلمانان په همورته حالاتو کې همغسې دعاوې و غواړي. ددوې له ډلې څخه مو د یو څو یادونه مخته کړی ده، د احادیثو په کتابونو کې زیات شمیر دعا ګانې راغلې دي چې پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم به غوښتلې. غوره داده چې همغه دعاوې یادې کړل شي او په همغه لهجې او طریقې سره وغوښتل شی چې په قران او حدیثو کې راغلې دي. خو که چیرې دا معذوري وي چې هغه نه شئ یادولې نو بیا ددعاو کول مه پریږدئ ، الله په هره ژبه پوهیږي ،هغه د زړونو په کیفیت باندې ښه خبردي. دزړه په خلوص یې په خپله ژبه باندې وغواړئ ، په هیڅ دعا کې یې دکوموې وسیلې اویا واسطه را منځته کول نه دې ذکر کړي په دې خاطر دا ډول کار ممنوع دې. ددعا په مفهوم او مقصد ځان پوه کړئ اوبیا یې وغواړئ تر څو دژبې تر څنګ ستا زړه او دماغ هم ستا په دعا کې له تاسره یو ځاې وي. له دعا مخته او وروسته د رحمتونو په نبي صلی الله علیه وسلم باندې ددرود لوستل مه هیروئ ، او که نه دعا مو نه قبلیږي ، او په اخر کې امین ضرور وواياست. زړه د هر ډول شرک څخه پاک او یوا ځې د الله له پاره یې پاک کړئ.

د درود فضیلت او اهمیت:

ددرود اهمیت داسې وګڼئ چې د درود پرته کوم لمونځ لمونځ نه دې اونه کومه دعا دعا ده ، خو درود هم باید په مسنونه توګه وي ، ځکه مسلمانانو په خپله خوښه باندې زیات شمیر درودونه جوړ کړي دی او په هغې یې نومونه هم اینښې دي ، ددې یوه په اړه هم د احادیثو په کتابونو کې یادونه نه ده شوې. داسې درود که تاسې د زړه د اخلاصه هم و لولئ چې زمونږ د نبی صلی الله علیه وسلم له اړخه مهر شوې نه وي نو بیا تاسو په خپله پریکړه وکړئ چې داسې خرابه او له منځه تللې سکه به څوک په مارکیټ کې قبوله کړی ؟ یعنې د سنتو پر خلاف اخلاص هم بې کاره دې.

تل همغه مستند درود ولولئ چې د احادیثو په کتابونو کې درج شوي دي ،دهغوې له ډلې څخه یو هغه دې چې مونږ یې په لمانځه کې لولو. زما مشوره داده چې خپل ځانونه په ډیرو ستونزو کې را ګیر نه کړئ، او یوا ځې همدغه د لمانځه درود شریف ولولئ ، لږ تر لږه خو به زړه ته دا ډاډ را پیدا کیږی چې په دې باندې د مدینې مهر شته ، په قران مجید کې د درود شریف له پاره دا ډول حکم راغلې دې.

»الله او دهغه ملائکې نبي (صلی الله علیه وسلم) باندې درود وایی ، ای د ایمان خاوندانو تاسو هم پر هغه باندې درود او سلام ووایاست.« (الاحزاب: **۳۳/۵۶**)

سیدنا عبد الرحمن بن ابي لیلا رضی الله عنه وایی چې: کعب بن عجره رضی الله عنه زما سره دکتلو له پاره راغې او راته یې وویل چې ایا زه تا ته هغه شې هدیه نه کړم چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اوریدلې دې ؟ ما ورته وویل چې: هو !ضرور یې راته هدیه کړه. هغه وویل چې: مونږ دنبی صلی الله علیه وسلم څخه وپوښتل چې: اې د الله رسوله !مونږ پر تا او ستا پر اهل بیت باندې څه ډول درود ووایو؟ نبې کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې: داسې یې ووایی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»اللهم صلی علی محمد ، وعلې ال محمد ، کماصلیت علی ابراهیم و علی ال ابراهیم انک حمید مجید. اللهم بارک علې محمد وعلې ال محمد ، کما بارکت علې ابراهیم و علې ال ابراهیم انک حمید مجید «

»اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې رحمت وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهیم او دهغه په ال باندې رحمت لیږلې و. بیشکه چې ته تعریف کړل شوې او پاک یې. اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې برکتونه وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهیم او دهغه په ال باندې رحمت کړې و ، بې شکه چې ته تعریف کړل شوې او پاک یې.« (صحیح البخاري: احادیث الانبیاء ، ۳۳۷۰م حدیث او صحیح مسلم ، الصلاة باب الصلاة علې النبی صلی الله علیه وسلم ،بعد التشهد ، ۴۰۲ م حدیث(

ددرود مقام:

د سیدنا ابوهریرة رضی الله عنه څخه روایت دې چې نبې کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې: هر څوک چې پر ما یو ځل درود ووایی نو الله تعالې پرې لس ځلې رحمت نازلوي. (صحیح مسلم، الصلوة ، باب الصلوة النبي صلی الله علیه وسلم بعد التشهد ۴۰۸م حدیث(

اوس تاسو پخپله پریکړه وکړئ چې هسې دخپله ځانه جوړ شوي درودونو باندې خپل وخت او ثواب ولې ضایع کوئ ، حقیقت دادې چې د کوم درود سند چې درسول الله صلی الله علیه وسلم پورې نه رسیږي هغه باطل دې. پاته شو اصل درود شریف ، نوهغه باید تل ولوستل شي. دهغې جملې په پیل کې چې اللهم ربنا لفظ راغلې وي هغه دعا وي نو په دې خاطر درود شریف هم دعا ده.

د دعا وخت:

که څه هم دعا هر وخت کول په کار دی. خو څو داسې وختونه دې چې د احادیثو په کتابونو کې راغلي دي دهغې ډلې څخه زه غواړم چې یوائې د یوه وخت یادونه وکړم.

سیدنا عبدالله بن مسعود رضی الله عنه فرمایی چې ما لمونځ کاوه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم راغې ، سیدنا ابوبکر صدیق او سیدنا عمر رضی الله عنهما دواړه ورسره و ، زه د لمانځه وروسته کیناستم نو د الله تعالې تعریف او ستاینه مې پیل کړه بیا مې په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې درود و لیږه ، اودخپل ځان له پاره مې دعا وکړه . نبې اکرم صلی الله علیه وسلم را ته وفرمایل چې:

«هر څه چې غواړې وېي غواړه ، درکول کیږي ، ویې غواړه ، درکول کیږی» (جامع الترمزی ، الصلاة ، باب ماذکر فی الثناء علی الله.....۵۹۳م حدیث(

یعنې لمونځ ددعا له پاره ډیر غوره وخت دې ، لمونځ د مؤمن معراج دې. په دې وخت کې مؤمن په پوره توګه د الله تعالې سره نیغ په نیغه خبرې کوي ، او ددې له پاره هیڅ ډول وسیلې ته هم اړتیا نه شته.

واسطه نه طفیل:

دداسې دعاکونکو له پاره الله تعالې فرمایی چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»همدا خلک دي چې مونږ دهغوی د اعمالو ښه نه اعمال قبلوو . او دهغوی د بدیو څخه تیریږو ، همدوی د جنت خاوندان دی.« (الاحقاف: ۴۵/۱۶(

دعا عبادت دی او دا یو اځې دالله تعالی حق دی ، ددعا د نه غوښتلو په اساس الله تعالی نا راضه کیږی دعا او د نبي صلی الله علیه وسلم د اطاعت نه پرته بله کومه ستره وسیله نه شته .ددې نه علاوه دخپله ځانه هر جوړ شوي فعل مشرکانه فعل دي اوشرک ظلم دي لکه چې الله تعالی فرمایی:

»اوکله چې لقمان خپل زوی ته نصیحت کاوه او ورته یې وویل چې: اې زما زویه ! دالله سره هیڅوک شریک مه جوړوه ، بې شکه چې شرک د ټولو ظلمونو څخه ستر ظلم دی« (لقمان: ۱۳/۳۱(

په همدې ځای کې الله تعالی د مور اوپلار حق بیانوی او بیا دمور مقام بیانوي خو بې حدو حسابه. خو که چیرې احسان کونکي مور هم د الله سره د شرک له پاره حکم وکړي نو بیا الله تعالی حکم کړی دی چې په دې خبره کې دهغې فرمانبرداري مه کوئ خو ددنیا په کارونو کې دهغې خدمت ته ورودانګئ.

شرک اعمال له منځه وړی:

د الله نه وروسته ، په دواړو جهانونو کې د نبي صلی الله علیه وسلم څخه بل ستر شخصیت زمونږ په وړاندې نه شته. خو دشرک په اړه چې دهغه صلی الله علیه وسلم په باره کې کوم فرمان الله تعالی نازل کړی دی هغه هم ووینئ:

»او بې شکه مونږ ستا لوري ته او ستا څخه تر مخه خلکو ته وحې لیږلې وه چې که چیرې تاسو دالله سره شرک وکړ نو ستاسو ټول اعمال به ضایع کړل شی او تاسو به دزیان کارانو له ډلې څخه وګرځئ.« (الزمر: ۳۹/۶۵(

یوه خبره په یاد لرئ چې الله د کوم خاص قوم اویا خاص وګړي سره محبت نه کوي بلکه دخپل قانون سره محبت لري ، هر هغه څوک چې دهغه قانون ومني همغه ورته منلي او محبوب دي. اوڅوک یې چې و نه منی هغه ورته مردود دی. الله تعالی په قران کې د ابراهیم ، اسحاق ، یعقوب ، نوح، سلیمان ، ایوب ، یوسف ، موسی ، هارون ، ذکریا ، یحیی ، عیسی ، الیاس ، اسماعیل ، یونس او لوط علیهم السلام په یادولو سره ویلي دي چې دوی ته په نورو خلکو باندې برتري اوفضیلت ورکړل شوي دی ،خو دهغوی په اړه یې دا هم فرمایلی دي چې:

»دهغوی پلرونه او نیکونه ، او دهغوی دزامنو او ورونو څخه ډیر مونږ نازولي او مستقیمې لارې ته مو هدایت کړي دي ، دا لارښوونه د الله له لوري ده ، دخپلو بندګانو څخه یې چې چاته وغواړي ورکوي یې. خو که دوی هم شرک وکړي نو ددوی ټول اعمال به له منځه ولاړ شی« (الانعام: ۸۸-۶/۸۷(

ددې څرګندو او صریحو ایاتونو څخه دا ډاګیزه شوه چې شرکي اعمال صالح اعمال هم له منځه وړی په دې خاطر هر مسلمان ته په کار دي چې د شرک څخه ځان وژغوري.

په شرک باندې مړه کیدل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»بې شکه چې الله دا خبره هیڅکله هم نه بښي چې دهغه سره شریک جوړ کړل شی. ددې نه علاوه کومې نورې ګناګانې که وغواړی معافوی یې. هر هغه چا چې دالله سره شریک جوړ کړ نو هغه ډیر ستر دروا غ وویل او دا ډیره سخته ګناه ده.» (النساء:۴/۴۸)

بیا یې وفرمایل چې:

»بې شکه چې الله ددې خبرې بښنه نه کوي چې دهغه سره څوک شریک و ګرځول شي ، ددې نه علاوه نورې څومره ګناګانې چې که وغواړي بښي یې. هر چا چې د الله سره شریک جوړ کړ هغه په ګمراهۍ کې ډیر مخکې تللې دې. » (النساء: ۴/۱۱۲)

شرک دومره خطرناکه ګناه ده چې دهغې پرته به د نورو پریکړه په خپل وخت سره کیږي ، خو د شرک پریکړه دمخه کړل شوې ده ، اوهغه دا چې دهغې په اړه بښنه نه شي کیدې ، د افسوس خبره داده چې ددې نه اخوا دپاتې ګناه کونکو څخه دا هیله کیدې شي چې هغوې به کوم وخت توبه وکړي ، ځکه چې ګناه ته هر څوک ګناه وایی. خو مشرک اوبدعتي ټول عمر په دې غلطي انګیرنه کې پروت وي چې هغه نیکي کوي اوهغوې شرک اوبدعت ګناه نه ګڼي ، همدا علت دې چې هغه ته په خپل ژوند کې د توبې کولو اړتیا نه محسوسیږي ، هغه دخپل ځان له پاره د غنې په څیر خپله دغه د ځانه جوړه کړل شوې کلا مضبوطه او خوندي ګڼي ، خو دحقیقت یوه څپه هغه د نابودۍ سره مخ کوي.

شرک د ټولو بدیو جرړه ده:

مشرک په دې عقیده پوخ باور لري چې د الله تعالې څخه دد عا د قبلولو له پاره سپارښتنې ته اړتیا ده. د غنې په څیر ټول عمر په خپلې همدې غلطي انګیرنې کې را نغښتې وي او فکر کوي چې که هغه فلانکې بزرګ مې سپارښتنه وکړي نو ماته به نجات را کړل شي ، اودټولې خرابۍ به مې را جوړې کړي. هغه دخپلو خیالاتو په مطابق دبزرګانو روحونه دخپل ځان په اړه خوشحالوي ، اودهغوې په نوم نذرونه او نیازونه ورکوي او د عرس او بنډارونو له پاره خپله حاضري کافی ګڼي ، اوپه دې توګه خپل عمر تیروي. هغه خپل ځان د پاته ګناهونو څخه ازاد ګڼي ،یعنې شرک د ټولو ګناهونو جرړه ده. دنمونې په توګه یوه بازاري ښځه د خپلو ګناهونو د ښنلو له پاره هیڅکله هم جومات ته نه ورځي خو دپیر په مزار باندې دیوه څادر غوړول ځانته کافي ګڼي اوپه همدې غلطي انګیرنې سره خوشحاله وخت تیروي. په اخبارونو کې به مود تښتولو او لوټولو پیښې اوخبرونه تر سترګو تیریږي ، دا ټول هر څه دشرک پایلې دي .

ولې شرک:

هیڅکله هم دا د یاده و نه کاږئ چې شیطان زمونږ ازلي او ابدي دښمن دې ، هغه تل هڅه کوي چې انسان هر وخت او هر ګړۍ ښکار کړي ، نو هر انسان چې لږ څه هم دالله د یاده غافل شي سمدستي پرې شیطان ولکه کوي لکه چې الله تعالې فرمایي:

»اوهر چا چې د رحمن د یادولو څخه غفلت وکړ،مونږ پرې شیطان مسلطوو ، او هغه دهغه هم ناستې ګرځي. بیا هغه د نیغې لارې څخه منه کوي او هغه فکر کوي چې هغه ته لاره ښوول شوې ده ، ان تر دې چې هغه زمونږ خواته را ورسیږي نو (خپل شیطان ته به) ووایی: کاشکې چې زما اوستا تر منځه د شرق اوغرب په اندازه واټن موجود واې. دا خو بدترین ملګرې وخوت. » (الزخرف: ۳۸-۴۳/۳۶)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبله اړخه الله تعالی د حق د لټون جذبه په هر زړه کې ایښې ده ، انسان ټول عمر د حق پلټونکې او سي ، شیطان د انسان د دې جذبې څخه پوره ګټه پورته کوي او هڅه کوي چې انسان بې علمه پاته شي تر څو د حق او باطل تر منځ بیلتون و نه شی کولې. او بیا د پورتنې ایتونو په مطابق دهغوې تر مخه باطل داسې را مخته کوي چې انسان یې حق و ګڼي او د خپل ژوند پانګه پرې مصرف کړي په دې اساس هیڅکله هم ورته د توبې کولو توفیق نه په برخه کیږي ان تردې چې د مرګ څپه ورباندې راشي او حقیقت یې تر مخه راڅرګند شي او هغه ورځ راشي چې په اړه یې الله تعالې فرمایلي دي:

»په هغه ورځ به ظالمانو ته دهغوې معذرت هیڅ ګټه نه ور رسوي او په هغوې به لعنت وریږي او بدترین ځاې به یې په برخه کې راځي.« (المؤمن: ۴۰/۵۲(

شیطان ډیر ښه پوهیږي چې د شرک نه پورته بله کومه ستره ګناه نه شته ، ځکه چې دشرک په اړه ښښنه نه شته. همدا علت دي چې هر وخت کې ډیره کې خلک په شرک کې ککړ وي ، دهغه ډیر زیات لښکر دهغه د کومک له پاره په دې لاره کې مصروف وي ، هغه د علماؤ ، پیرانو او درویشانو په لباس کې پر انسان باندې حمله کوي. الله تعالې مونږ دهغه د دې کړچار څخه په دې توګه خبر کړي یو:

»کومو خلکو ته چې مونږ کتاب ورکړې ، هغه هغوې داسې پیژني لکه څنګه چې خپل بچیان. خو په هغوې کې داسې یوه ډله شته چې په داسې حال کې چې حق پیژني سترګې ترې پټوي.« (البقرة: ۲/۱۴۶(

دا هغه غنم شکله اوربشې پلورونکې مولوي صاحبان ، درویشان او پیران دي چې د درګاګانو رونق او د هغوې د قوت سرچینه هم مونږ په خپله یو. هغوې د حق د پټولو له پاره زمونږ څخه معاوضه هم تر لاسه کوي ، الله تعالې فرمایی چې:

»اې د ایمان خاوندانو ! د دې عالمانو او پیرانو څخه یې ډیر داسې دي چې په باطله توګه د خلکو مالونه هضموي او د الله د لارې څخه هم (خلک) منه کوی. « (التوبه: ۹/۳۴(

مونږ دومره ناپوهه یو چې دخپل هر څه په ځارولو باندې بیا هم د باطل په ګمان کې پریوتې یو . او فکر کوو چې هغوې پر مونږ ډیر زیات احسان کوي، دا خلک هم زمونږه وینه زبیښې او پر مونږ باندې فوقیت تر لاسه کوي ،مونږ دومره په ویره کې اچوي چې دهغوې له پاره د جنګ جګړې او ان تر مړینې پورې تیاریږو.

»اې خدایه ! ستا دا ساده بندګان چیرې ولاړشي ، سلطانې هم عیاري ده او درویشي هم عیاري«.

همدا راز الله تعالې فرمایی چې:

»او کله چې هغوې ته زمونږ څرګند ایاتونه واورول شي نو ته وینې چې د حق د منکرینو مخونه وران ویجاړ شی او داسې محسوسیږی چې هغوې به زمونږ د آیتونو په لوستونکې هم حمله وکړي. « (الحج: ۲۲/۷۲(

درنو لوستونکو ! تاسو به ډیر داسې حالات هم کتلې وي ، دا ټول د همغه دوکه کونکو کړچار دې. عوام پرې غولیږي، ځکه دوې د اسانه مذهب او ښښنې له پاره تبلیغات کوی چې خلکو ته ډیر غوره ښکاري. هغوې همدا حق ګڼی او په همدې باندې د خپل ژوند پانګه مصرفوي. او بیا وایی چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»کله چې هغوئ ته وویل شي چې د هغو احکامو پیروي وکړئ چې الله پر تاسې نازل کړي دي نو په ځواب کې وایي چې مونږ د هغې طریقې پیروی کوو چې خپل پلرونه او نیکونه مو پرې موندلي و. ولو که د هغوئ پلرونه او نیکونه ناپوهه او د نیغې لارې څخه بې لارې وو.» (البقرة: ۲/۱۷۰)

»کله چې هغوئ ته وویل شي چې تاسې د الله په نازل کړل شوي کتاب ، یعنې د قران او د الله د رسول په لور راشئ ، نو دوئ ځواب ورکوی او وایي چې مونږ ته همغه څه کافی دی چې خپلو پلرونو او نیکونو راته راښوولي دي.(ایا همدا د پلرونو او نیکونو تقلید به چلیږي ،) که څه هم هغوئ په څه نه پوهیدل او نه ورته د سهي لارې په اړه معلومات وو .» (المائده: ۵/۱۰۴)

درنو لوستونکو !

راځې چې د معجزاتو او کراماتو د حقیقت په اړه د قران کریم په رڼا کې لږ څه غور وکړو.

معجزه او کرامت:

زمونږ د غولولو او دوکې له پاره چې کوم (معجزات او کرامات) مونږ ته اورول کیږي د هغې ډلې څخه یې ډیر له ځانه جوړ شوي او هوایي خبرې دي. خو که چیرې ریښتیا هم وي نو تاسې یوه خبره یاده لرئ چې معجزه د نبي او کرامت د ولي خپل فعل نه وي ، بلکه دا په پوره توګه د الله تعالې فعل دي. د هغې په ښکاره کولو کې بزرګان بې وسې دی .

د نمونې په توګه ووینئ چې کفارو به بیا بیا د معجزې د ښکاره کولو غوښتنه کوله او د نه وړاندې کولو په وخت کې به یې په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې نیوکې کولې. الله تعالې د هغوئ په ځواب کې وویل چې:

»او له تا نه مخکې مونږ نور پیغمبران هم استولي وو ، هغوئ ښځې او اولادونه هم درلودل ، د هیڅ نبي په وس کې هیڅکله هم نه وه چې د الله د اذن پرته کومه معجزه راښکاره کړي ،بلکه د هرې وعدې له پاره یوه لیکنه وی.» (الرعد : ۱۳/۳۸)

بیا یې څرګنده کړه چې دا کومه نوې نیوکه نه ده ، بلکه د نوح قوم ، او د عاد او ثمودیانو یادونه یې کړې ده ، ورته یې وویل چې هغوئ هم په خپلو انبیاؤ باندې نیوکې کولې ، چې یادونه یې الله تعالې په قران مجید کې داسې کړې ده:

»هغوئ وویل چې: ته خو هم زمونږ په څیر بشریې. ستا اراده خو دا ده چې ته مونږ د هغه څه د عبادت څخه منع کړې چې زمونږ پلرونو او نیکونو به کول. نو زمونږ مخې ته کوم څرګند او واضح دلیل راوړه. د هغوئ انبیاؤ وویل چې: مونږ خو هم ستاسې په څیر بشر یو خو الله د خپلو بندګانو څخه چاته چې وغواړی احسان پرې کوي ، زمونږ د وس خبره نه ده چې د الله د اجازې پرته کوم دلیل راوړو . د ایمان خاوندانو ته په کار دي چې یوازې په الله توکل وکړي.» (ابراهیم: ۱۳/۳۸)

نو که چیرې تاسې اوس هم په خبره پوه شوي نه یاست ، نو راځئ چې زه ستاسې تر مخه یو دوه نور مثالونه وړاندې کړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ -د مصر څخه د وتلو وروسته مدين ته د موسې عليه السلام د تللو قصه مخته بيان شوې ده ، هغه قصه په دې ځاې کې پاې ته رسيدلې وه چې موسې عليه السلام د الله تعالې نه کومک غوښتې و . نو دغو دواړو ځوانو نجونو د خپلو حيواناتو د خړوبولو دغه پيښه خپل پلار ته واوروله ، او مشوره يې ورکړه چې هغه همدلته له ځانه سره ملازم کړي ، ځکه چې مونږ کوم ورور هم نه لرو .دهغوې څخه يوه دهغوې پلار د موسې عليه السلام د راوستلو پسې ور وليږله ، دا پلار هم د الله نبې سيدنا شعيب عليه السلام و ، هغه په دې وخت کې کمزورې شوې و او د سترګو ديد يې هم له لاسه ورکړې و .

د سيدنا موسې او سيدنا شعثب عليهم السلام تر منځه يو تړون وشو ، سيدنا شعيب عليه السلام خپله يوه لور هغه ته په نکاح ورکړه . د تړون او معاهدې دوخت د پاې ته رسيدو په وخت کې موسې عليه السلام خپله ښځه له ځانه سره راواخسته او د خپل وطن مصر په لور روان شو .

ځنګلي لاره وه او د سختې يخنې موسم و ، شپه وه او لاره هم ورته نه وه معلومه . موسې عليه السلام خپلې محترمې ميرمنې ته وويل چې هلته په غره کې ماته اور تر سترګو کيږي زه به هلته ولاړ شم تر څو تاسو ته د اور سکروټې راوړم .ترڅو تاسې پرې ګرم شئ او شايد ماته د هغه ځاېه کوم لارښوونکې هم را پيدا شي . کله چې هلته ور ورسيد نو اواز ورته وشو چې:

»اې موسې !زه الله ، د جهانونو پالونکې پروردګار يم . ته خپله امسا کيږده . کله چې موسې هغه د يوې سترې اژدها په څير په خوزښت کې وکتله ، نوشا يې را واړوله او په تيښته شو ، ان تردې چې شاته يې هم نه کتل . الله ورته وفرمايل: اې موسې !مخته راشه او مه ويريږه ، ته بلکل خوندی يې «.

) القصص: ۳۱-۳۰/۲۸.(

په زړه پورې خبره ده چې دا امسا تر ډيره وخته پورې د موسې عليه السلام په لاسو کې وه ، دهغې د غورزولو د حکم څخه مخته ، الله تعالې ددې امسا دکيفيت په اړه او هم د هغه د زړه څخه د ويرې د ويستلو په خاطر ترې پوښتلي وو چې:

»اې موسې ! ستا په ښي لاس کې څه شې دې ؟ ورته وويل چې: دا زما امسا ده . زه پرې تکيه کوم او تر څنګ يې پرې خپلو ګډو ته د ونو پاڼې را څنډم ، ددې نه علاوه ددې څخه څه نورې ګټې هم اخلم . نو ورته وويل شول چې اې موسې ! هغه په زمکه وغورزوه . « (طه: ۱۹-۲۰/۱۷(

د قران عبارت مونږ ته څرګندوي چې د سيدنا موسې عليه السلام په وهم او ګمان کې هم نه و چې ددې امسا صورت او بڼه به په دې توګه بدليږي ، که چيرې دهغه په زړه کې کوم داسې تصور د پخوا څخه موجود وای نو بيا به هيڅکله هم نه وی ويريدلې . بيا ووينئ چې موسې عليه السلام د فرعون په دربار کې دالله تعالې د پيغام د ورسولو له پاره ودريد ،او همدې امسا څخه چې کله الله تعالې وغوښتل څو معجزې را څرګندې شوې. فرعون او د هغه ملګرو هغه جادو ګانه ، دمقابلې له پاره يې جادو ګران راوغوښتل ، جادوګران په ټاکلي شوي وخت راغلل ، او د خپل جادو څرګندونه يې وکړه . هغوې د کوچنيو کوچنيو لرګيو او رسيو څخه ماران جوړ کړل ، چې قران يې دا ډول يادونه کړې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

» کله چې د جادوګرانو امصا ګانې او رسۍ د هغوې د جادو په اساس په ځغاسته شوې ، نوموسې وويريد خو ويره يې په خپل زړه کې پټه وساتله. نومونږ ورته وويل چې: اې موسې ! مه ويريږه هم ته به غالبيږې ،هغه څه چې ستا په ښې لاس کې دي هغه را وغورزوه ، دا به ټول هغه شيانو چې دوې جوړ کړې دې تير کړي، » (طه: ۶۹-۲۰/۶۲(

لږ څه غور وکړئ ! همغه سيدنا موسې عليه السلام او همغه امصا ، چې دا دې نه مخته يې څو ځله په هغې تجربه هم کړې وه ، خو هر ځل هغه په مار بدلول دهغه په وس کې نه و اونه ورته دا ډاډ ور په برخه و چې زما د غورزولو وروسته به ددې څخه ستره اژدها جوړه شي ، او که نه د ويريدو اړتيا ورته نه وه. بلکه په پټه به يې را غورزولې وې او دا ټول هر څه به يې تير کړې وې. خو دا دالله کار دې ، او که نه موسې عليه السلام په زړه کې ويره محسوسوله ، اوس يو مثال ووينئ ، او دا د دواړو جهانونو د سردار دسيدنا محمد صلى الله عليه وسلم په اړه دې:

دکفارو غوښتنو ته وګورئ اودهغه صلى الله عليه وسلم ځواب واورئ ، کفارو د معجزاتو د راښکاره کولو غوښتنه کوله ، لکه چې الله تعالې په قران کريم کې داسې بيان کړې دي:

»هغوې وويل چې:مونږ ستا خبره نه منو. تر هغو چې ته زمونږ له پاره دا زمکه څيرې کړې او يوه چينه ترې را ونه کاږې. اويا ستا له پاره دکجورو او انګورو يوباغ وي اوته په هغې کې نهرونه روان کړې اويا ته اسمان ټوټې ټوټې کړې اوزمونږ په سر يې را پرې باسې لکه څنګه چې ته دعوې کوې. يا الله او ملائکې زمونږ مخې ته راوړې ، يا ستا له پاره دسرو زرو يو کور جوړ شي ،يا ته اسمان ته وخيژې ، خومونږ به ستا په ختلو تر هغې يقين ونه کړو تر څو چې ته پر مونږ باندې داسې يو ليکلې سند راوړې ، چې مونږ يې ولولو.(اې نبي !) ورته ووايه چې: زما رب پاک دې. زه خو يوا ځې يو پيغام راوړونکې انسان يم. » (بنې اسرائيل: ۹۳-۱۷/۹۰(

معجزه يواځې او يواځې د الله تعالې فعل دې ، هر وخت چې دالله تعالې له اړخه اجازه شوې نو زمونږ نبي صلى الله عليه وسلم معجزه ښوولې ده. د بدر په ميدان کې هغه صلى الله عليه وسلم يو ډک موټې شګې هوا ته و شيندلې او هغه د کفارو په سترګو کې ولويدلې. ددې نه اخوا هغه وخت هم په ياد ولرئ چې د طائف بدمعاشانو زمونږ رسول په ډيره بې باکانه توګه زخمي کړ ،په تيږو يې وويشت ، اوکله چې هغه صلى الله عليه وسلم د ډيرې ستومانتيا څخه هلته کيناستل غوښتل نو تيږو ويشتونکو هغه کيناستو ته پرې نه ښود او تللو ته يې مجبور کړ ،نو که په وس کې يې وا يې يوموټې شګې به يې په لاس کې راخستې واى او په فضا کې به يې شيندلې واې ، په دې کار کې هغه ته هيڅ ډول ستونزه نه وه ، خو معجزه يواځې اويواځې دالله تعالې کار دې.

شاولي الله دهلوي محدث رحمة الله په خپل يوه کتاب (تحفة الموحدين) کې ليکي چې:« بايد دانست که کرامت اوليا حق است و منکر ان از ايمان حلاوتې ندارد. خرق عادتيکه از انبياء ظاهر شود انرا در عرف معجزه مې خوانند. او اګر از ديګر بزرګان پديد ايد کرامتش مې نامد و منشاء هر دو يکي است. يعني قرب بارګاه الهي ، اما ظهور معجزه و کرامت باختيار بزرګان نيست بلکه با ختيار وقدرت خداې عزو جل است و بزرګان بذات خود قوت ظاهر کردن آن نمې دارند«

د لنډيز په خاطر به يې همدلته بس کړم. خو دا بايد په ذهن کې ولرو چې کوم فريب ورکونکې تاسې په فريب کې وا نه چوی.

خپل ځواب به پخپله ورکوئ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅوک دې په دې غلطۍ انګیرنه کې نه پریوځې چې بل څوک به یې بار پورته کړي ، اویا به یې څوک مسؤلیت په غاړه واخلي ، الله تعالې فرمایی چې:

»اې د ایمان خاوندانو ! تاسې ټول د خپلو ځانو پخپله مسؤلین یاست. که چیرې تاسې هدایت وموند نو د بل چا ګمراه کیدل تاسې ته کوم زیان نه شي در رسولې.»(المائده: ۵/۱۰۵(

اوبیا فرمایی چې:« دهغه څخه به بل کوم ظالم وي چې درواغ خبرې جوړې اوبیا یې الله ته منسوبوي یا د الله رښتونې خبرې درواغ وګڼي. دې خلکو ته به د نصیبونو لیکلې ور رسیږي ، ان تر دې چې زمونږ ور لیږل شوې ملایکې دهغوې دروحونو د قبضولو په خاطر راشي او ووایی چې چې هغه چیرې دي چې تاسې دالله تعالې پرته را بلل ؟ ځواب به ورکوي چې هغوې ټولو مونږ پرې ایښې یو. په دې توګه به هغوې پخپله دخپلو ځانونو پر خلاف ګواهي ورکوی چې دوې کفر کاوه ،حکم به وکړل شي چې تاسې هم د پیریانو او انسانانو د هغو ډلو سره یو ځاې د جهنم ته ورننوځئ چې له تاسې مخته تیر شوي. کله چې یوه ډله په جهنم کې ور واچول شي نو هغوې به دخپل ځان په څیر بلې ډلې باندې لعنت وایی ان تر دې چې ټول به په هغه ځاې کې سره را ټول کړل شي ، وروسته راتلونکې خلک به د مخکې تیرو شوو خلکو په اړه وایی چې اې زمونږه پروردګاره ! دا هغه خلک دي چې مونږ یې ګمراه کړي وو ، دوې ته د اور دوه هومره عذاب ورکړې. حکم به وشي چې د ټولو له پاره دوه هومره عذاب دې مګر تاسې پرې نه پوهیږئ ، بیا به هغه تیرشوي خلک دخپل ځانه وروسته راغلیو خلکو په اړه وایی چې تاسې ته پر مونږ باندې هیڅ ډول فضیلت نه دې په برخه. (تاسې پخپله ګمراه کیدل غوښتل مونږ له تاسې سره څه کړي دي ؟) نن دخپلو کړنو سزا و څکئ. » (الاعراف: ۳۹-۷/۳۷(

غور وکړئ چې هیڅ بهانه به نه په کار یږي ، ګمراه کونکي به په عذاب کې را ګیر وي ، خو دهغه فرمانبردار به دکومې بهانې یا حیلې په اساس خوندی پاته نه شی. هیڅوک به دهغه د حال پوښتونکې نه وی. د پیری اومریدی دغه دعوې به دړې وړې شی لکه چې الله تعالې فرمایی چې:

»هغه وخت چې فرمانبرداری کونکې خلک دخپلو فرمانبردارانو څخه بې زاره شي. عذاب به په خپله مخه کې وینی او دهغوې خپل منځې اړیکې به پرې کیږی. فرمانبرداران به ورته وایی چې: هاې افسوس: که چیرې یو ځل بیا مې دنیاته پریږدئ نو مونږ به دهغو خلکو څخه همداسې بیزاره شو لکه څنګه چې هغوې نن زمونږ څخه بیزاره دي. په همدې توګه به الله تعالې هغوې ته دهغوې کړچار ور وښیي اودهغوې په زړونو کې به حسرت او افسوس وي او هغوې به په هیڅ توګه د دوزخ د اور څخه بیرون نه شي.» (البقرة: ۲/ ۱۲۷-۱۲۶(

نن دهمدې خلکو ددکانونو چلونکې وګړي، چې دهمدې درواغجنو دعوې کونکو د تائید له پاره د (ژوندي دې وې) نعرې وهي ، باید خبر اوسي چې هغه ورځ به ډیره سخته وی چې په اړه یې الله تعالې فرمایی:

»په هغه وخت کې چې ظالم د غم په اساس خپل لاسونه چیچي ، وایی به چې اې افسوس ! زه درسول الله صلی الله علیه وسلم په قدم تلم ، هاې افسوس ! چې فلان شخص مې خپل همناستې نه وې غوره کړې ، وروسته ماته ذکر (قران) هم راغلې و ، (خو زما همناستي) زه ګمراه کړم ، شیطان خو انسان په هلاکت کې اچوي ،بیا به رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایی چې: زما پروردګاره ! زما دې قوم دا قران دغسې ایښې و ، لکه چې هغوې بلکل پری ایښې وي.» (الفرقان: ۳۰-۲۵/۲۷(

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالهي احکامو او نبوی تګلارې شاته غورزونکې او د ړانده تقلید پسې تلونکې او په هغې باندې خپل ځان ځارونکې دې نن هم په خپلو اعمالو باندې نظر وکړی .

قران پاک دا ویرونکې حالت داسې انځوروی :

»کاشکې ! چې ته مجرمین په هغه حالت کې ووینې چې هغوې د خپل پروردګار تر مخ ټیټ سرولاړ وي او وایی چې : اې زمونږ پروردګاره ! مونږ و لیدل اوومو کتل. بس یو ځل بیا مونږ دنیا ته بیرته ستانه کړه تر څو مونږ نیک او صالح اعمال تر سره کړو . بې شکه چې مونږ ته یقین تر لاسه شوې دې « .

)السجده: ۳۲/۱۲ (

مه هیروئ ! چې دې نړۍ ته یوائې یو ځل راتلل دي. زمونږ د پیغمبر صلي الله علیه وسلم وینا ده چې مولانا حالی په خپل مشهور کتاب « مدو جزر اسلام »کې چې په (مسدس حالي) مشهور شوې دې ، داسې را خستې ده چې:

غنیمت ہے صحت ، علالت سے پہلے فراغت ، مشاغل کے کثرت سے پہلے

جوانی ، بڑھاپے کے زحمت سے پہلے اقامت ، مسافر کې رحلت سے پہلے

فقیرې سے پہلے غنیمت ہے دولـــت جو کرناہے کرلو که تھوړی ہے مہلت

»دناروغتیادمخه روغتیا غنیمت دې ، او د زیاتو مصروفیتونو دمخه فراغت غنیمت دې .

ځوانې د زړښت د زحمت نه مخته ، اودمسافرت د رحلت نه مخته اقامت غنیمت دې .

د فقیرۍ څخه دمخه مال اودولت غنیمت دې نو هغه څه چې غواړې ویې کړې ، وبی کړه چې همدا مهلت دې«.

او که نه په ناهیلۍ کې غم او غصه دهیچا په کار نه راځی ، لکه څنګه چې الله تعالې فرمایی:

کافران به وایی چې: اې زمونږه پروردګاره ! مونږ ته دپیریانو او انسانانو څخه هغوې را څرګند کړه چې مونږ یی ګمراه کړي و تر څو مونږ هغوې دخپلو پښو لاندې کړو او ذلیله اوخوار یی کړو «.

)حم السجده: ۴۱/۲۹(

همدا راز فرمایی چې :

»هغه ورځ چې دهغوې مخونه د اور په لور واړول شي ، نو وایی به دوې چې: هاې افسوس ! چې مونږ دالله اودهغه درسول فرانبرداري کولې ، وایی به چې اې زمونږ پروردګاره ! مونږ دخپلو سیدنانو او پیرانو فرمانبرداري کوله ، همغوې مونږ د سمې لارې څخه بې لارې کړو ، اې پروردګاره ! هغوې ته دوه هومره عذاب ورکړه او په هغوې ډیر زیات لعنت وکړه.«(الاحزاب: ۶۶-۶۸/ ۳۳(

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز الله تعالي فرمايي چې:

»کاشکې چې ته دهغو ظالمانو هغه حال ووينې چې هغوې دخپل رب تر مخه ولاړ وي ، هغوې به يو په بل الزام لګوي ،کمزورې او تر فشار لاندې خلک به ځواکمنو او متکبرو خلکو ته وايي چې: که چيرې تاسې نه واست نو مونږ به مؤمن واى. دا جابر او مغروره خلک به ورته ځواب ورکړي چې: ايا هغه وخت چې تاسې ته هدايت راغلې و نو مونږ ترې منه کړې وئ ؟ بلکه تاسې په خپله مجرمين ياست ، بيا به کمزورې او بې وسې خلک دغو مغرور خلکو ته ووايي چې: همدا تاسې وئ چې شپه او ورځ به مو له مونږه سره مکر او فريب کاوه او مونږ ته مو د الله سره د شرک او کفر کولو حکم کاوه. کله چې دا دواړه ډلې عذاب ووينې نو خپله شرمندګي به پټه کړي. « (سبا: ۳۳-۳۱/۳۴(

زما په خير انسانانو!

»دا قافله له دې ځايه تلونکې ده ، دهغه وخته وويرېږئ چې ستاسې تر مخه را روان دې «

هغه به د نفسا نفسي او دخپل ځان په اړه د فکر کولو وخت وی ، هيڅوک به دهيچا مسؤليت نه قبلوي ، نن چې مونږ دکومو درواغجنو دعوا کونکو ملاتړ کوو همغوې به له مونږه په هغه ورځ بيزاره وي او حکم به وشي چې :

»را تاو شئ دهغوظالمانو څخه ، دهغوې دملګرو اودهغوې څخه چې دوې د الله څخه پرته معبودان ګڼل. دوې ته د دوزخ لاره ور ونبيئ ، لږ څه هغوې تم کړئ ! دهغوې څخه پوښتنه کيږي چې: په تاسو څه شوي وو ؟ اوس ولې يو دبل مرسته نه شئ کولې ؟ بلکه په دې ورځ به دوې ډير زيات فرمانبرداره و ګرځي ، بيا به دوې يو بل ته مخ کړي او ترې وبه پوښتي چې: همدا تاسو وئ چې پر مونږ باندې دخپل ځواک په زور را ختلئ ، هغوې به ځواب ورکړي چې: تاسې په خپله بې ايمانه وئ ، مونږ ته په تاسوباندې څه ډول غلبه را په برخه وه ؟ تاسو خو پخپله باغيان واست ، نن زمونږ د پروردګار فرمان پر مونږ باندې حق ثابت شو. مونږ په عذاب کې ککړ يو ، مونږ تاسې بې لارې کړئ ځکه چې مونږ په خپله لار ورکي وو. « (الصفت: ۲۳-۲۲/۳۷(

»ماته په دغه دروند انسان باندې خندا راځي غلطۍ په خپله کوي او لعنت په شيطان وايي«

خو دا ټول عذرونه به هسې عبث وګرزي ، لکه چې الله تعالي فرمايي:

»او کله چې دا خلک د الله تعالي تر مخه را بربنډ شي ، نو هغه وخت به ددوې څخه هغوې چې په دنيا کې کمزورې وو ، هغو خلکو ته چې ددوې څخه يې ځانونه غټ ګڼل وايي چې مونږ خو ستاسو فرمانبرداره وو . ايا تاسې زمونږ څخه دالله د عذاب لږ څه برخه لرې کولې شئ ؟ هغوې به ورته ووايي چې: که چيرې الله مونږ ته لار ښوونه کولې نو مونږ به هم تاسو ته لارښوونه کړې واې. نن که مونږ صبر وکړو او که بې صبري ، يو برابر دي ، زمونږ د تيښتې له پاره کومه لاره نه شته. کله چې پريکړه وشي نو شيطان به ووايي چې: هغه وعده چې الله له تاسې سره کړې وه هغه ريښتونې وه. ما هم له تاسو سره وعده کړې وه خو ما د وعدې مخالفت وکړ. ماته په تاسې باندې هيڅ ډول غلبه نه وه را په برخه. ددې پرته چې ما تاسو ته بلنه درکړه او تاسې هغه ومنله. نن تاسې ما مه ملامتوئ ، بلکه خپل ځانونه ملامته کړئ ، نن نه زه ستاسې فرياد ته رسيدلې شم او نه تاسې زما فرياد ته. دا چې تاسې زه د خداې سره شريکولم نو زه دهغې څخه برى الذمه يم ، بې شکه چې د ظالمانو له پاره دردناک عذاب دې.« (ابراهيم: ۲۲-۲۱/۱۴(

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تکرار به جاري وي ، خو هيڅوک به هم مسؤليت نه مني او نه به دوي دعذاب څخه خلاصی و مومي ، الله تعالې دهمدا ډول خلکو په اړه فرمایی چې:

»او کله چې دا خلک په دوزخ کې يو دبل سره په جګړه کې وي ، هغوي چې په دنيا کې کمزوري وو ، دخپله ځانه هغه غټو ته به وايی چې مونږ خو ستاسې فرمانبرداره وو . ايا تاسې د اورلږ څه برخه له مونږه څخه لرې کولې شئ ؟ مغروران به ورته ځواب ورکړي چې مونږ ټول په همدې کې يو او الله د بندګانو په اړه پريکړه کړې ده. ددوزخ خلک به د جهنم د ساتونکو څخه غوښتنه وکړي: چې تاسې خپل پروردګار ته دعا وکړئ چې زمونږ عذاب تر يوې لمحې پورې لږ راکم کړي. هغوي به ځواب ورکړی چې ايا ستاسې رسول تاسې ته واضحه دلايل نه و راوړي ؟ هغوي بهووايی چې : راوړي يې وو. بيا به هغوي ځواب ورکړی چې: اوس نو تاسې په خپله دعا وکړئ ، خو دظالمانو دعاوې به هسې خوشې ولاړې شي.« (المؤمن: ۵۰-۴۷/۴۰)

لږ څه غور وکړئ !دمشرک انجام ووينئ ، هغه تل دخپله پروردګاره مايوسه اوناهيلې اوسي. د نورو په واسطه ددعاوو کولو عادت هلته هم نه پريږدي ، هغوي نه الله تعالې خپل پروردګار ګڼلې او نه يې ترې په خپله دد عا کولو ضرورت احساس کړې دې. همهلته هم وايی چې تاسې خپل پروردګار ته دعاوکړئ ، دوې به همداسې د درد په حالت کې ټکرې خوری او ګرځی به. د يوې دروازې څخه به ناهيلې کيږی اودبلې دروازې دړه به ورټکوي ، اودهغې ځايه څخه يې دمراد د نه ترلاسه کيدو وروسته بلې لورې ته درومي ، شيطان په مشرکانو باندې داسې سپريږې چې شرک ورته په خپله توحيد ترسترګو کيږي .

دا مه هيروئ ! چې الله تعالې يوائې او يوائې يو ذات دې چې د خپل بنده څخه شرم کوي ، کله چې دهغه بنده دهغه څخه سوال کوی هغه يې خالې لاس نه پريږدي. نن هم وخت دې چې که چيرې تاسې ټول عمر د شرک په ګند کې تير کړې وي ،توبه وکړئ ، بيرته راستانه شئ ، نو الله تعالې به ډير غفور او رحيم و مومئ.

د الله د رحمت نه مه ناهيلي کيږئ:

ګورئ ! الله تعالې خپل دوست اوحبيب صلی الله عليه وسلم ته وايی چې:زما بندګانو ته زيرې ورکړه چې:

»اې زما بندګانو ! چې په خپلو ځانونو مو تيرې کړې ، دالله د رحمت نه مه ناهيلي کيږئ ، الله ټول ګناهونه بښي ،بې شکه هغه غفور اورحيم دې. دخپل پروردګار په لور را واوړئ اودهغه مطيع او فرمانبرداره اوسئ ، مخکې له دې چې تاسې په عذاب کې را و نښلئ نوبيا به نه ستاسو کوم يار وی او نه مدد ګار. هغه څه چې ستاسې دپروردګار له اړخه نازل شوې دي ، دهغې څخه د ښو خبرو پيروي وکړئ ، پخوا له دې چې تاسې په نا څاپې توګه په عذاب کې اخته شئ اوتاسې ته وهم وګمان هم نه وی. بيا داسې نه وي چې ستاسې څخه کوم يو پښيمانه شی او وايی چې: هاې افسوس ! ما د الله په اړه تقصيرکړی و بلکه زه خو هسې د ټوکو کونکو په ډله کې شامل شوې وم. بيا ووايی چې که چيرې ماته الله هدايت کړې واې نوزه به د پرهيزګارانو څخه واې. اويا کوم يو ستاسې څخه عذاب ووينې نو وايی چې: هاې افسوس ! که چيرې ماته د يو ځل بيا ستنيدو فرصت ترلاسه شی نوزه به دنيکی کونکو څخه وګرځم« (الزمر: ۵۸-۵۳/۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه څخه دا غلطه انګيرنه وکاږئ چې د الله تعالې په فرمانبرداری کې به تاسې ته کوم زيان در ورسيږي ، په قران پاک کې الله تعالې د خپلو فرمانبرداره بندګانو سره د دنيا دښايسته کولو وعده هم کړې ده. راځئ دغه آيت د نمونې په توګه ولولئ ، الله تعالې فرمايي چې:

»که چيرې دې د کليو خلکو ايمان راوړې واې او پرهيزګاري يې خپله کړې واې ، نو مونږ به پر هغوې د اسمان او زمکې د برکتونو دروازې پرانستې واې ، خو دوې دروغ ګڼلې او مونږ هغوې د هغوې د اعمالو په بنسټ را نيسو . «(الاعراف: ۷/۹۶(

ووينئ ! په دنيا کې نن د دولت او مال د ډيرښت سره سره بيا هم د زړه سکون نا پيدا دې. د دې علت دا دې چې د خلکو د نافرمانيو په اساس الله تعالې د برکتونو دروازې بندې کړې دي ، او د هغه کار څخه چې الله برکت لرې کړي نو سکون او اطمينان به په کې څه ډول را پيدا شي ؟ تاسې د دې فرمانبردارئ ميوې په دنيا کې هم تر لاسه کولې شئ او په قيامت کې هم. هغه ځاې کې چې د تيارو پسې تيارې وي او د خپلو نيکو اعمالو د رڼا پرته نوره رڼا نه تر سترګو کيږي ،لکه څنګه چې د الله تعالې فرمان دې:

»په هغه ورځ به ته مؤمن نارينه او مؤمنې ښځې ويني چې د هغوې نور به د هغوې مخې او دواړو اړخونو ته ځغلي ، هغوې ته به وويل شي چې تاسې ته د هغوې جنتونو زيرې درکول کيږي چې نهرونه په کې روان دي ، تاسو به هلته تل تر تله اوسئ ، دا ډيره ستره بريا ده. په دې ورځ به منافق نارينه او منافقې ښځې دا يمان خاوندانو ته وايي چې: زمونږ لورې ته خو يو نظر وکړئ تر څو مونږ هم ستاسې له رڼا او نور څخه ګټه واخلو . هغوې ته به وويل شي چې شا ته ولاړشئ ، د خپل ځان له پاره د بله کومه ځايه رڼا را وړئ، په دې وخت کې به د دوې تر منځه يو ديوال و درول شي ، په هغې کې به يوه دروازه وي د دې دروازې د ننه به رحمت وي او بهر به ترې عذاب. د غه د نوره بې برخې به هغو د ښه نصيب خاوندانو (خوشنصيبو) ته اواز کوي او وايي به چې: ايا مونږ له تاسې سره يو ځاې نه او سيدو ؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ولې نه. خو تاسو خپل ځانونه په فتنه کې اچولې و. تاسو انتظار کاوه او په مصلحتونو کې را نښتې وئ ، تاسو هغو دروا غجنو هيلو په دوکه کې اچولې واست. ان تردې چې د الله حکم راغې. تاسې هغو فريب ورکونکو د الله په اړه په فريب کې واچولئ ، نن به له تاسې او کافرانو څخه هيڅ ډول فديه(بدله) و نه منل شي. ستا سې د او سيدو ځاې اور دې.(تاسې خو هيڅکله هم الله د مولا په څير نه و منلې) نن همدا دوزخ ستاسې مولا دې او دا بد ترين انجام دې.. ايا د ايمان په دعوا کونکو باندې تر اوسه پورې وخت نه دې راغلې چې د هغوې زړونه د الله په ياد کې ويلي شي او د هغه د نازل کړي شوي حق تابعداري وکړي او دوې د هغو خلکو په څير و نه ګرځي چې پخوا ورته کتاب ورکړل شوې و ، اود وختونو په تيريدو سره د هغوې زړونه سخت شول او د هغوې څخه ډيرکي يې فاسقان وګرزيدل. » (الحديد: ۱۲-۱۷/۵۷(

درب العالمين سره عهد و پيمان او د هغې غوښتنې:

الله تعالې د انسانانو د پيدا ښت تر مخه د هغوې څخه يوه ژمنه اخستې وه او هغه دا وه چې ذکر يې الله تعالې به قران کريم کې دا سې کړې دې:

» الست بربکم» ايا زه ستاسې رب نه يم ؟ په هغه وخت کې ټولو ويلي وو چې:« ولې نه ! اې زمونږه پروردګاره !» په هغه وخت کې ټولو درب په ربوبيت باندې اقرار کړې و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني د الله تعالې په ربوبيت باندې اقرار کول د انسانانو په فطرت او وجدان کې داخل دي. نو د الله تعالې د دې ربوبيت مطلب او غوښتنه څه ده ؟

همدا چې انسان په خپله نه پيدا کيږي ، بلکه هغه د کائيناتو خالق پيدا کړې دې. او هغه يې هسې د لوبې او تماشې له پاره نه دې پيدا کړې بلکه د يوه مقصد له مخې يې هغه ته وجود ورکړې او هغه مقصد د الله تعالې عبادت او اطاعت دې.

اوس د دې ربوبيت مطلب او غوښتنه داده چې: انسان يوازې د همغې عبادت وکړي او د همغې اطاعت وکړي. د الله تعالې پرته د بل چا عبادت هم جايز نه دې او د اطاعت حق لرونکې هم يوازې او يوازې الله تعالې دې.

د الله تعالې پوښتنه:

الله تعالې له تاسې څخه يوه پوښتنه کړې ده:

»ايا الله د خپل بنده له پاره کافي نه دې؟« (الزمر: ۳۹/۳۶(

له تاسې سره د دې پوښتنې له پاره څه ډول ځواب شته ؟ په خپل ژوند يو نظر وکړئ ، هغه د رحمانيت د صفت لاندې تاسې ته څومره نعمتونه درکړي دي ، اعلان کوي چې له ما څخه د غوښتونکو له پاره زما رحيميت ځانګړې دې :

»او هغه څه چې تاسې وغوښتل ، درمو کړل. او که چيرې تاسې د الله د نعمتونو حساب وکړئ ، هيڅکله به يې ونه کړاې شئ. يقينا چې انسان ډير بې انصافه او نا شکره دې.« (ابراهيم: ۱۳/۳۴(

ولې دومره بدګمانی ؟ او دا دومره صدقې او واسطې د څه له پاره ؟

وما علينا الا البلاغ

لنډيز:

درنو لوستونکو ! هر څومره لنډيز چې ما کولې شو هغه مې وکړ. ويريدم چې خبره به را څخه اوږده شي. او که نه داخبرې پاې ته رسيدونکې نه دي. هغه څه چې د قران د لوست نه وروسته ما زده کړي هغه مې ستاسو تر مخ کيښودې خو شونې ده چې په ځينو ځايو کې به ما د قران مفهوم په سهي توګه نه وی وړاندې کړې. الله تعالې دې ښښنه وکړي ، خو که چيرې کوم داسې ځای وي نو ماته د يوه ليک په ذريعه خبر راکړئ ، خو که چيرې زما خبره سهي وی نو ستاسو څخه غواړم چې د انصاف غوښتنه پوره کړئ او هغه داډول چې د ډيرو نه ډيرو خلکو ته دا پيغام ور ورسوئ ، او زما له پاره د خير دعا وکړئ.

زه نه د علم خاوند يم او نه د علم د خاوند کيدو کومه دعوا کوم. خو که چيرې رېښتيا خبره يوه جاهل او ناپوه انسان هم وکړي ، د هغې منل د عقل د خاوندانو کار دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاسو د دعاوو غوښتونکې :

بشیر احمد لودهي، (بې –اې ، بې ایډ(

فتح ګړهـ ، سیالکوټ ،۲۵ فروري ۱۹۸۸

ژباړه: قریب الرحمن سعید

ناروې ، اوسلو : ۸ جنوري ۲۰۱۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قريب الرحمن سعيد په اړه

د ويکيپېډيا لخوا

قريب الرحمن سعيد (۲۰ د جون ۱۹۵۲) د ننګرهار ولايت يو تکړه ژورنالست، سياسي کارپوه، ليکوال او ژباړونکی دی. هغه په افغانستان کې دننه او د افغانستان نه دباندې په افغاني رسنيو کې منظمې ليکنې هم خپرې کړې او د نورو ژبو نه يې يو شمېر کتابونه هم پښتو ژبې ته ژباړلي دي.

د قريب الرحمن سعيد پخوانی تخلص مولوي زاده ؤ چې د جهاد په وختونو کې يې سعيد غوره کړی. هغه د مولوي ګل رحمن ديوبندي زوی دی. نوموړی د افغانستان د ننګرهار ولايت د روداتو د ولسوالۍ په شارسول کلي کې زېږېدلی دی. د نوموړي پلار مولوي ګل رحمن ديوبندي د خپل وخت يو لوی عالم، ښه ليکوال او شاعر ؤ.

خپلې لومړنۍ زده کړې يې د روداتو د ولسوالۍ د احداد په لومړني او منځني ښوونځي کې سر ته رسولي بيا د ننګرهار ليسې نه يې د ۱۲ ټولګي بريليک اخيستی. د لوړو زده کړو پيل يې د کابل په پوهنتون کې د ساينس فاکولتې د کيميا او شمېرپوهنې په څانګه کې کړی چې په ۱۹۷۵ ز. کال کې له همدغې پوهنځي نه بريالی راوتلی. تر دې وروسته په ۱۹۸۴ ز. کال کې يې د لندن په سټي يونيورسټي (د لندن د ښار پوهنتون) کې د ژورناليزم ۸ اونيزه کورس بشپړ کړی چې په دې څانګه کې يې د ماسټرۍ تر کچې کورسونه لوستي دي. په ۲۰۰۸ ز. کال کې په ناروې کې د اوسلو په پوهنتون کې د ټولنيزو پوهنو د پوهنځي څخه د سياسي او ټولنيز اقتصاد دوهم ليسانس ترلاسه کړی او دم مهال په همدې څانګه کې خپل د ماسټرۍ د بريليک په لاس ته راوړلو بوخت دی.

1. د ننګرهاد د ولايت د روداتود ولسوالۍ د احداد په ليسه کې د کيميا اورياضې استاد .

2. دليرډ په ديار کې پر افغانستان کې د روسي پوځ د يرغل پر خلاف د نړېوالو رسنيو سره د اړيکو مسئول .

3. د مطبوعاتو او معلوماتو (Press and information) د دفتر عمومې مشر .

4. د هجرت د اردو ژبې مجلې بنسټ ايښوونکې او مسئول مدير .

5. د افغان خبرې اژانس (Afghan News Agency ANA) بنسټ ايښوونکې او عمومې مشر

6. د اوه ګوني يووالي (دافغانستان دمجاهدينو د اسلامي اتحاد) وياند .

7. د روزنيزه او ټولنيزه مؤسسو او په ځانګړې توګه د مهاجرينو د کوچنيانو د فعالو سره يو فعاله ونډه اخستونکې .

8. د افغانستان د حزب اسلامي د اجرائيه شورا غړی ، د دې ګوند د فرهنګي کميټې مشر او د همدې ګوند وياند .

9. د افغانستان د عظمې صدارت د مطبوعاتو عمومې رئيس او د صدر اعظم وياند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

10. د اطلاعاتو او کلتور د وزارت د کمیسیون رئیس او د دغه وزارت سرپرست وزیر. او اوس

11. په اروپا کې د حزب اسلامي افغانستان د سولې د جرګګۍ مشر.

ځانګړې وړتوبونه

قریب الرحمن سعید د لندن په (Kingsway-Princeton college) کالج کې د انګلیسي ژبه زده کړې همدا راز په ۱۹۹۱ ز. کال کې د امریکا د نبراسکا د پوهنتون د سکالرشپ له مخې د انګلیسې ژبې د زده کړې کورسونه بشپړ کړې. هغه د خپلې مورنۍ ژبې تر څنګ په فارسي، عربي، اردو، انګرېزي او ناروېژي ژبو ښه پوهېږي او خپلې لیکنې هم پرې کولای شي.

د استاد قریب الرحمن سعید نورې پښتو ژباړې:

1. اسلامي سیات.(مولانا ګوهر الرحمن«رح») (چاپ شوی(

2. اسلامي ریاست.(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(د چاپ لاندې(

3. خلافت او ملوکیت..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

4. پرده..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

5. د حدیثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې. (مولانا عبد السلام رستمي «رح»)(چاپ شوی(

6. دنبوت پایۍ (مولانا عبد السلام رستمي «رح»)(د چاپ لاندې(

7. دصلاح الدین یوبي رېښتنې پېښې (د ایمان پلورونکو داستان) (التمش) (د چاپ لاندې(

8. د رسول الله(ص) د انقلاب حکمت.(سید اسعد ګیلاني «رح»)(چاپ شوی(

9. یو شمیر نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتو ژبو) چې نومونه یې زما په لیکنو کې کتلائ شئ.

10. د بایزید یلدرم تاریخي په زړه پورې ناول.

11. د سلطان علاو الدین خلجیي په زړه پورې ناول.

12. د شیرشاه سورې مشهور ناول (همدا اوس د ژباړې لاندې دې(

13. لاسوندونه او وثیقې: د رسول الله ص له وخته تر راشدینو خلفاؤ پورې (ترچاپ لاندې دې(

(c) ketabton.com: The Digital Library

14. زمونږ آند (همدا اوس د کار لاندې دې(

15. مونږ او توحید د بشیر احمد لودهي لیکنه (همدا اوس د چاپ لاندې ده(

16. زیات شمیر پښتو مضامین او د انګلیسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوې او هم په انګلیسي ژبه سیاسې شننې ، مقالې او لیکنې چې په پښتو او نګلیسي ژبو ورځپاڼو او یو شمیر اونیزو او میاشتنیزو کې خپاره شوې دي(په خواشینۍ سره چې ریکارډ یې له ژباړن سره نشته(.

پـــــای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library